

๒๒.๕๓
๓๔๒๒๓
๓

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของ
นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ ๑ วิทยาลัยมิชชัน
กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่1 วิทยาลัยมิชชัน
กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นารีรัตน์ พูลเกษม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงถึงผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 24 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลและโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test

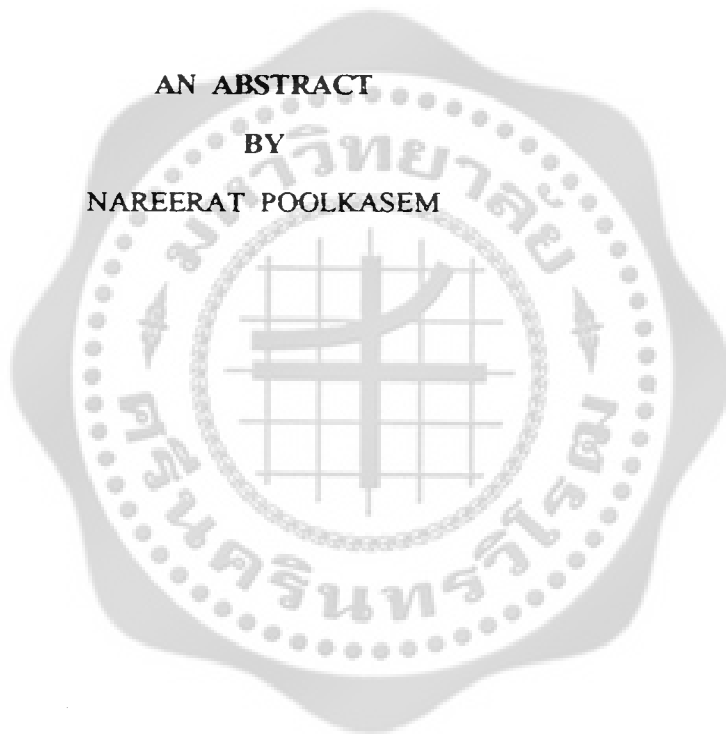
ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE EFFECT OF GROUP WORK ON ATTITUDE TOWARDS
PROFESSIONAL NURSING OF THE FIRST YEAR
NURSE STUDENTS OF MISSION COLLEGE
IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
NAREERAT POOLKASEM

Present in partial Fulfillment of the requirements for the
Master of education degree in Education Psychology
at Srinakharinwirot University

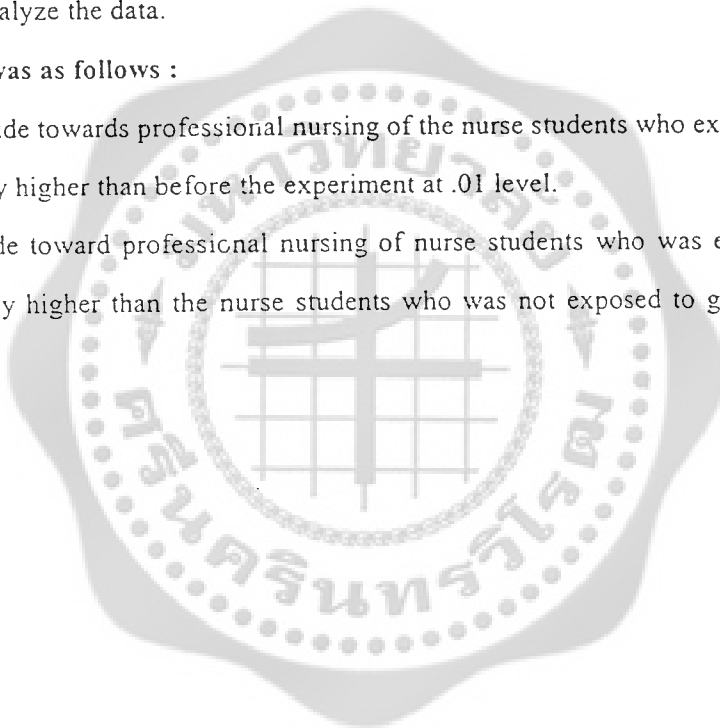
October 1998

The purpose of this experimental research was study the effects of group work on attitude towards professional nursing of the first year nurse students of Mission College in Bangkok in the acadamic year 1998.

The sample was selected from the first year nurse students whose scores of attitude towards professional nursing were lower than the rank of 50. They were randomly divided into experimental group and control group ; each group was consisted of 12 nurse students. The experimental was exposed to group work. The control group was not exposed to group work. The instruments were the attitude towards professional nursing questionnaire and group work program. The t-test was used analyze the data.

The results was as follows :

1. The attitude towards professional nursing of the nurse students who exposed to group work was significantly higher than before the experiment at .01 level.
2. The attitude toward professional nursing of nurse students who was exposed to group work was significantly higher than the nurse students who was not exposed to group work at .01 level.

สารนิพนธ์

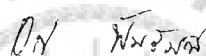
เรื่อง

ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน กรุงเทพมหานคร

ของ

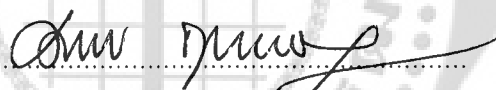
นางสาวนารีรัตน์ พูลเกษม

ได้รับอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก จิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรจิตวิทยาการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรศุกุล)

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

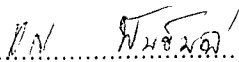
วันที่ 12 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2541

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

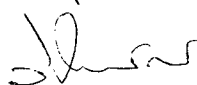
ประธาน

(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กীরทอง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

กรรมการ

(อาจารย์ วิลัยลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง รองศาสตราจารย์ อารี พันธุ์มณี และ อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆอันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ อาจารย์ จุรีวรรณ มณีแสง คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชันนารีที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทดลองและขอขอบใจนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชันนารีที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณเฮียงลั้ง แซ่ถ้อ ที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้เป็นอย่างดีเสมอมา

ท้ายสุดผู้วิจัยขอมอบความคิดที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ แด่ผู้มีพระคุณสูงสุดในชีวิตคือคุณ ราณี พูลเกษม และ คุณวัลภา ชื่นมงคลสถลผู้ให้ความรัก ให้การศึกษาและทุกสิ่งทุกอย่างตลอดมา

นารีรัตน์ พูลเกษม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1 – 2
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3 – 5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม.....	7 – 20
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	20 – 22
งานวิจัยในประเทศ.....	22 – 24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล.....	24 – 35
ความหมายของการพยาบาลและวิชาชีพพยาบาล.....	36 – 37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล.....	37
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	37
งานวิจัยในประเทศ.....	38 – 40
3. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	41
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	41
วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ.....	42 43
แบบแผนการทดลอง.....	47
การดำเนินการทดลอง.....	47
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5. บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
บทย่อ.....	54
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	54
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	54
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	54
การดำเนินการทดลอง.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	55
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะ.....	57 – 58
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	66
ภาคผนวก ก.....	67
ภาคผนวก ข.....	68
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	111

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1. แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design.....	47
2. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	51
3. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม.....	52
4. แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล.....	74
5. แสดงคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลอง.....	75
6. แสดงคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุม.....	76

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พยาบาลเป็นอาชีพของผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพ จะต้องได้รับการศึกษาและการฝึกฝนอบรมทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การผลิตบุคลากรในด้านนี้มีเป้าหมายในการปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้ป่วย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจโดยยึดหลักส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ฉะนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การศึกษแก่นักศึกษาพยาบาลให้มีความรู้ความสามารถ มีจริยธรรมและมีทักษะในการพยาบาลและสิ่งสำคัญที่สุดคือจะต้องมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตนเอง เพราะบุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตนเองจะช่วยให้สามารถนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับการฝึกฝนไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมและพร้อมที่จะให้บริการด้านการพยาบาลที่ดีต่อบุคคล ครอบครัวและชุมชน (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2530 : 15) ดังนั้น สถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพพยาบาลควรให้ความสำคัญของการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาล ดังที่ วิภาแดงเจริญ (2529 : 3) กล่าวว่า แม้บุคคลจะทำหน้าที่ได้ไม่ดีเท่ากับคนที่มีความสามารถเท่ากัน แต่บุคคลนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตน

สถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเตรียมบุคลากรเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลมักจะเผชิญปัญหาเกี่ยวกับความไม่พร้อมของนักศึกษาที่จะประกอบอาชีพ แม้ในช่วงที่กำลังศึกษาเล่าเรียนก็ไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมากเท่าที่โอกาสอำนวย เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วบางส่วนก็หันเหหรือเปลี่ยนอาชีพจึงทำให้เกิดความสูญเปล่าในวิชาชีพ ดังนั้น การพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการยึดเหนี่ยวบุคคลไว้ไม่ให้ละทิ้งวิชาชีพ ช่วยให้บุคคลพัฒนาตนเองและวิชาชีพพยาบาลให้มีประสิทธิภาพและเจริญก้าวหน้าต่อไป (คำลี สาลิกุล. 2534 : 2) ในปัจจุบันนี้พบว่านักศึกษาเข้ามาเรียนในวิชาชีพพยาบาลเลือกเรียนในวิชาชีพนี้ เพียงเพื่อให้มีสถานที่เรียนและหางานทำได้ง่าย และเพื่อมีโอกาสศึกษาต่อในวิชาชีพอื่นได้ภายหลังจบการศึกษาและมีจำนวนมากที่เลือกเรียนเพราะตามใจบิดามารดา การเลือกเรียนเพราะใจรักนั้น มีน้อย (เฟาริดา อิบราฮิม. 2536 : 61) ประนอม แสงจันทร์ (2529 : 40) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในการศึกษาวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ร้อยละ 49.17 เลือกเข้าเรียนในหลักสูตรวิชาชีพพยาบาลเพราะหางานได้ง่าย และนักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการศึกษาวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับกลาง

วิทยาลัยมิชชัน เป็นวิทยาลัยในเครือมูลนิธิคริสตจักรเซเว่นเดย์ แอดเวนติส ซึ่งมีโรงพยาบาลมิชชันเป็นโรงพยาบาลในเครือ จากการสัมภาษณ์อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยมิชชัน พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เลือกเรียนเพราะหางานทำได้ง่าย และเลห์แมน (Mehrens and Lehman, 1973 : 402) กล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย เช่น ทักษะคติของผู้เรียนต่อวิชาชีพที่เรียน ฉะนั้น ถ้า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีทัศนคติในทางลบต่อวิชาชีพพยาบาลก็จะเกิดผลเสียต่อตัวนักศึกษาพยาบาลและวิชาชีพพยาบาลเป็นอย่างยิ่ง จากการสำรวจเบื้องต้นของผู้วิจัยเมื่อเดือน เมษายน 2541 โดยให้นักศึกษาที่ผ่านการสอบข้อเขียนในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชัน ปีการศึกษา 2541 จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถามปลายเปิดซึ่งแสดงถึงความคิด ความรู้สึกต่อวิชาชีพพยาบาล พบว่าร้อยละ 37.2 รู้สึกว่าวิชาชีพพยาบาลเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค ร้อยละ 23.4 รู้สึกว่าพยาบาลเปรียบเสมือนคนรับใช้ของผู้ป่วย ร้อยละ 21.2 รู้สึกว่าพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องอาศัยความเสียสละและความอดทน ร้อยละ 18.7 รู้สึกว่าพยาบาลเป็นวิชาชีพที่หางานได้ง่าย

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น แสดงให้เห็นว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล เพราะทัศนคติหมายถึง ความคิด ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งและแนวโน้มในการแสดงออกต่อสิ่งนั้น ในทางใดทางหนึ่ง เช่น รักเกลียด พอใจ ไม่พอใจ เป็นต้น การพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลนั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเสริมแรง การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม การให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงแต่ในที่นี้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดังที่ คมเพชร จัตรศุกกุล (2522 : 14) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคนและการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม การเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยวิธีการดังกล่าว ประสบการณ์ในกลุ่มทำให้เกิดการพัฒนาในตัวบุคคลทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดชนก รุ่งแสง (2541 : 53) ได้ทำการศึกษาการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โสภิต ศรีสุวรรณวัฒนา (2538 : 55) ได้ทำการศึกษาถึงผลของการใช้สถานการณ์จำลอง และการใช้กรณีตัวอย่างในการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครสุรินทร์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้ กรณีตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาพัฒนาบุคคลได้หลายด้าน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำกิจกรรมกลุ่มมาใช้พัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
และนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษา
พยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางแก่อาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาพยาบาลที่มีความรู้และความ
ชำนาญเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา
พยาบาล ชั้นปีที่ 1

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน
ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซนไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 38 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัย
มิชชั่น ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทม์ ที่ 50 ลงมาจำนวน 24
คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรและสุ่มตัวอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่ม
ควบคุม กลุ่มละ 12 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล คือ กิจกรรมกลุ่ม
3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาพยาบาลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้
ด้วยตนเองในด้านการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยการมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มให้การช่วย
เหลือคิดแก้ไขปัญหาและร่วมกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน โดยใช้เทคนิคเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ได้แก่
การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนการใช้ทั้งหมด 4
ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ในขั้นนี้เริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ กติกา กฎระเบียบ แนวทาง
การทำกิจกรรมและการนำเข้าสู่กิจกรรม
- ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม ให้นักศึกษาพยาบาลลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง นักศึกษา
พยาบาลแต่ละคนมีส่วนร่วมและมีบทบาทในการทำกิจกรรมในฐานะเป็นสมาชิก
ของกลุ่ม โดยมีผู้วิจัยคอยแนะนำและสร้างบรรยากาศ
- ขั้นที่ 3 ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล นักศึกษาพยาบาลร่วมกันวิเคราะห์และสรุปกิจกรรม
ที่ได้ทำร่วมกันและร่วมกันอภิปรายเพื่อให้นักศึกษาพยาบาลได้เกิดมุมมองที่กว้างขึ้น
รวมทั้งให้นักศึกษาพยาบาลได้รู้จักตนเองดีขึ้น
- ขั้นที่ 4 ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลรวบรวมความคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความ
คิดเห็นในกลุ่มมาสรุปเป็นหลักการของตนเองและสามารถนำหลักการนั้นไปปรับใช้
ให้เหมาะสมกับตนเอง

2. ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มที่จะแสดง พฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาล บรรยากาศในการปฏิบัติการพยาบาล ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยต้องตั้งต่อการคิด เชื้อโรค แต่ไม่มีความรู้สึกกลัวเพราะรู้วิธีการป้องกันการติดเชื้อโรค จึงดูแลผู้ป่วย อย่างสม่ำเสมอ คิดว่าพยาบาลเป็นอาชีพที่มีเกียรติและสังคมยกย่อง แม้ว่าจะเป็น อาชีพที่เหน็ดเหนื่อยต้องอดทนและเสียสละแต่ก็รู้สึกภูมิใจในวิชาชีพและปฏิบัติการ พยาบาลอย่างกระตือรือร้น

2.2 บรรยากาศในการปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับการยอมรับจากแพทย์ พยาบาล ผู้ป่วย และญาติผู้ป่วย เป็นนักศึกษาพยาบาลถึงแม้ว่าจะมีประสบการณ์ การทำงานบนหอผู้ป่วยน้อย ขาดความชำนาญแต่ก็พอใจที่จะปฏิบัติการพยาบาล จึงพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดี กับแพทย์ พยาบาล ผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย

2.3 ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ได้แก่ ความคิดเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนให้มีการ ศึกษาต่อและความก้าวหน้าในตำแหน่ง รู้สึกพอใจเมื่อได้รับการสนับสนุนให้ได้รับ การศึกษาต่อและการเลื่อนตำแหน่งจึงเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และความสามารถในรูปของการจัดประชุมอบรมและสัมมนาเกี่ยวกับวิชาชีพ พยาบาล

3. กลุ่มทดลอง หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 คน

4. กลุ่มควบคุม หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

- 1.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม
- 1.1.2 ลักษณะของกลุ่ม
- 1.1.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม
- 1.1.4 ประเภทของกลุ่ม
- 1.1.5 หลักการจัดกลุ่ม แบ่งเป็น
 - 1.1.5.1 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.5.2 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.5.3 ลำดับขั้นการเรียนรู้ของกิจกรรมกลุ่ม
 - 1.1.5.4 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม
- 1.1.6 หลักในการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

- 1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
- 1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

- 2.1.1 ความหมายของทัศนคติ
- 2.1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ
- 2.1.3 ลักษณะของทัศนคติ

- 2.1.4 ลักษณะการแสดงออกของทัศนคติ
- 2.1.5 สาเหตุการเกิดทัศนคติ
- 2.1.6 การเปลี่ยนแปลงและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
- 2.1.7 เทคนิคการวัดทัศนคติ
- 2.1.8 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ
- 2.1.9 ความหมายของการพยาบาลและวิชาชีพพยาบาล

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

- 2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
- 2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.1.1 ความหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เฮอร์โรล์ (ยูวดี ควงจินดา. 2536 : 34. อ้างอิงมาจาก Herold 1952) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า เป็นกระบวนการที่ทำให้บุคคลมีโอกาสรวมกันเป็นกลุ่มเพื่อแก้ปัญหาหรือกระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายแน่นอน

เรกอนและเชฟเพิร์ด (Regon and Shepherd. 1971 : 197) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม คือ การศึกษาธรรมชาติของมนุษย์ที่เกิดขึ้น ขณะที่มนุษย์ทำงานร่วมกัน มุ่งศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของสมาชิกทุกคนตลอดจนความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม โดยใช้การอภิปราย การเตรียมการ และการประเมินผลร่วมกัน สมาชิกทุกคนจะได้ทราบถึงสิ่งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

คมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 14) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การนำประสบการณ์มาวางแผนแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวมมีการปฏิสัมพันธ์กันในระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม ด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ ประสบการณ์ในกลุ่มจะทำให้เกิดการพัฒนาการในตัวบุคคลทุกคน

บุรณา วชิระศักดิ์มิ่งมงคล (2526 : 35) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่ให้สมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื่องจากมีโอกาสวิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ตลอดทั้งได้วิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม โดยการช่วยเหลือและสนับสนุนจากผู้นำกลุ่มตลอดเวลาที่ร่วมทำกิจกรรมเหล่านั้นและมีผลทำให้บุคคลมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน

ศุภาวดี บุญดวงศ์ (2527 : 2) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง การร่วมกันวางแผน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสมาชิกต่อสมาชิกภายในกลุ่มหรือสมาชิกต่อกลุ่มหรือกลุ่มต่อสมาชิก โดยมีผู้นำกลุ่มซึ่งได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์และมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาบุคคลิกภาพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานกลุ่ม ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานกลุ่มและประสบผลสำเร็จในการทำงานในครั้งนั้นด้วย

จารุกฤษณ์ พินพรหมราช (2529 : 6) กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง ประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งได้มาจากการที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันมีการร่วมมือในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน และผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยการวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้เข้าร่วมกลุ่มซึ่งเกิดขึ้นในขณะนั้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ในด้านการทำงานและด้านอื่น ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคน

จากความหมายของกิจกรรมกลุ่มสรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่ม หมายถึง วิธีจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม มีการร่วมมือกันในการแก้ปัญหาหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกันอันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการรับรู้อันจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

1.1.2 ลักษณะของกลุ่ม

กัลลี (ชูศักดิ์ สิงห์อุตร. 2522 : 36-37 อ้างอิงมาจาก Gully. 1963) กล่าวว่า กลุ่มมีความหมายลึกซึ้งกว่าการที่บุคคลมาอยู่ร่วมกัน แต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และวัตถุประสงค์นั้นต้องสนองตอบความต้องการของสมาชิกแต่ละคน ด้วย

2. ผลของการทำงานจะเกิดความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
3. มีการสื่อสารทางวาจาหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง

โลเซอร์ (Loeser. 1957 : 5-19) ได้กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มดังนี้

1. สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน
2. มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
3. ขนาดของกลุ่มจะมีความสัมพันธ์กับหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม
4. บรรยากาศภายในกลุ่มจะอยู่ในลักษณะของการยอมรับมีความพึงพอใจซึ่งกันและกัน
5. สมาชิกจะได้ใช้ความสามารถในแนวทางที่เหมาะสมของตนเอง

ศุภวดี บุญดวงศ์ (2527 : 6) กล่าวถึงลักษณะของกลุ่มดังนี้

1. จะต้องประกอบด้วยสมาชิกตั้งแต่สองคนขึ้นไป
2. สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันและมีความสัมพันธ์กันทางด้านจิตใจ
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกจะมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน
4. กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิก

จากคำจำกัดความข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะที่สำคัญของกลุ่ม คือ ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิก และสนองตอบความต้องการของสมาชิกทุกคน

1.1.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่ม

เบนเนท (Bennet. 1963 : 5-9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายโดยทั่วไปของกิจกรรมกลุ่มในการแนะแนวดังนี้

1. กิจกรรมกลุ่มได้เปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ทางการศึกษา อาชีพ สังคมและส่วนตัว จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น

- 1.1 การปฐมนิเทศนักเรียนที่เข้าใหม่ เพื่อให้เขาได้รับประโยชน์จากโรงเรียนมากที่สุด
- 1.2 การได้มีโอกาสศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นกลุ่ม และช่วยให้ได้รับประสบการณ์กลุ่มในชีวิตที่โรงเรียนของเขาอันจะช่วยให้พฤติกรรมของบุคคลและกลุ่มเป็นไปในแนวทางที่สังคมยอมรับ
- 1.3 การศึกษากลุ่มถึงเรื่องปัญหาของการเจริญเติบโตเพื่อรู้จักปรับตัวให้สมกับวัยอย่างมีเหตุผล
- 1.4 การศึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อตนเอง พัฒนาความสนใจ ความสามารถ บุคลิกภาพลักษณะเด่นของตนเอง และการปรับตัวทางสังคมและส่วนตัว
- 1.5 การศึกษากลุ่มเพื่อหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะส่งเสริมการเรียนรู้
- 1.6 การศึกษากลุ่มถึงเรื่องชีวิตการทำงานและการปรับตัวต่ออาชีพความก้าวหน้าทางด้านอาชีพ
- 1.7 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ที่จะสร้าง โครงการและวางแผนอาชีพในระยะยาวที่เหมาะสม
- 1.8 ช่วยกลุ่มให้เรียนรู้ที่จะสร้าง โครงการและวางแผนการศึกษาในระยะยาวที่เหมาะสม
- 1.9 ช่วยพัฒนามาตรฐาน ค่านิยมของบุคคลอันจะช่วยให้เขาสามารถเลือกประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ของชีวิตและพัฒนาปรัชญาของตนเองได้

2. กิจกรรมกลุ่มก่อให้เกิดผลทางการบำบัตร์รักษาจากการที่ได้ปลดปล่อยความตึงเครียดทางอารมณ์ ได้มีความเข้าใจและได้ข้อคิดจากปัญหาต่าง ๆ ของบุคคลมากขึ้น ทั้งศึกษาปัญหาของบุคคลที่คล้ายคลึงกันในบรรยากาศที่อ่อน โยนและนำมาแก้ไขปรับปรุงบุคลิกภาพและวิถีทางชีวิต กิจกรรมกลุ่มเปิด โอกาสให้บุคคลได้วินิจฉัยตนเองและผู้อื่น

3. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้บุคคลบรรลุจุดมุ่งหมายของการแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ

4. กิจกรรมกลุ่มช่วยให้การให้คำปรึกษา เป็นรายบุคคลมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะกลุ่มช่วยให้เข้าใจภูมิหลังและลักษณะทั่วไปของปัญหาต่าง ๆ

วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรศุกกุล (2522 : 170-172) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มว่า เพื่อนำมาพัฒนาบุคคลโดยอาศัยผู้จัดกิจกรรมกลุ่มที่มีความสามารถ ตลอดจนรู้กระบวนการของการจัดกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สาเหตุที่เราใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาบุคคลนั้นก็เพราะการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากจะได้ปฏิบัติแล้ว ยังเกิดความรู้สึกร่างต่าง ๆ ขึ้นด้วย ผลจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มจะทำให้บุคคลเกิดความซาบซึ้งประทับใจมากกว่าการที่จะสอนให้บุคคลมีการพัฒนาตนเอง โดยใช้วาจาเพียงอย่างเดียว จุดมุ่งหมายของกิจกรรมกลุ่มอาจแบ่งได้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เกิดความเข้าใจตนเอง การอยู่ร่วมกับสมาชิกอื่นในกลุ่มจะมีส่วนช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ของตนเองได้ดีขึ้น เช่น รู้ความสามารถบางประการของคน รู้จักข้อบกพร่องบางอย่าง ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีปฏิกริยาให้เห็นข้อเท็จจริงได้

2. เพื่อใช้กิจกรรมกลุ่มทำให้เกิดความเข้าใจบุคคลอื่นเมื่อสมาชิกในกลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็ย่อมจะทำให้เกิดการเรียนรู้และรู้จักซึ่งกันและกันดีขึ้น

3. การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้ดีขึ้น

การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านใจแก่สมาชิกขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายว่าต้องการจะให้เกิดการเรียนรู้ในด้านใดก็จัดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายนั้น

จากจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลได้มีโอกาสในการที่จะปรับปรุงแก้ไข พัฒนา เปลี่ยนแปลง เจตคติ และพฤติกรรมลดจนความคิดเห็นต่าง ๆ และสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่นด้วย

1.1.4 ประเภทของกลุ่ม

ทศพร มณีศรีจำ (2539 : 24-30) กล่าวว่า กลุ่มมีการแบ่งหรือจำแนกออกได้หลายลักษณะหรือหลายประเภท ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.4.1 การแบ่งกลุ่มตามลักษณะของความสัมพันธ์ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Groups) เป็นกลุ่มขนาดเล็กที่มีสมาชิกพบปะกันอยู่เสมอ มีความรู้สึกคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี สมาชิกมีความสนใจร่วมกัน นอกจากนั้นอาจจะมีค่านิยมทัศนคติและความเชื่อที่คล้ายคลึงกัน บางครั้งอาจเรียกได้ว่า กลุ่มทางจิตวิทยา (Psychological Groups) เช่น กลุ่มเพื่อนร่วมงาน กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มวัยรุ่น รวมทั้งกลุ่มที่มีสมาชิกมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างแน่นแฟ้นทางด้านจิตใจ โดยไม่มีผลประโยชน์อื่นใดเป็นเครื่องตอบแทนการตัดสินใจใด ๆ จะเป็นกลุ่มปฐมภูมิหรือไม่คู่กับความสัมพันธ์ของกลุ่ม

2. กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Groups) เป็นกลุ่มที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันน้อย ไม่สนิทสนมเหมือนกลุ่มปฐมภูมิและรวมกันอยู่ได้เนื่องจากมีผลประโยชน์ร่วมกัน การติดต่อสัมพันธ์มักเป็นทางการเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้บางครั้งอาจเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มทางสังคม (Social Groups) เช่นกลุ่มร่วมอาชีพ สมาคม สมาพันธ์ต่าง ๆ หรือสถาบันทางราชการ

1.1.4.2 การแบ่งกลุ่มตามจุดประสงค์และบทบาทสมาชิก แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. กลุ่มปฏิบัติงาน (Task Groups) เป็นกลุ่มที่สมาชิกมีภาระหน้าที่ต้องปฏิบัติงาน โดยที่งานชิ้นนั้นนั้นอาจจะต้องร่วมกันกระทำโดยบังเอิญก็ได้ เช่น กรณีของคนที่ยื่นรอรถโดยสารไปในทางเดียวกันหรือกรณีที่กลุ่มคนตั้งกลุ่มเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ เป็นต้น

2. กลุ่มพัฒนา (Growth Groups) เป็นกลุ่มที่สมาชิกส่วนมากสนใจในการเปลี่ยนแปลงไม่ชอบสิ่งจำเจเบื่อหน่าย ส่วนมากเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มมากกว่าภายนอกและเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่คาดหวังว่าจะดีขึ้น กลุ่มประเภทนี้จัดเป็นกลุ่มสนใจจำพวกหนึ่ง กลุ่มในประเภทเดียวกันนี้ก็มีอีกหลายชนิด เช่น กลุ่มบำบัดทางจิต (Psychological Groups) กลุ่มชุมนุมต่าง ๆ (Encounter Groups) ที่จัดขึ้น การปฏิบัติของกลุ่มเหล่านี้จะมีผลสัมฤทธิ์อย่างไรทราบได้จากการประเมินผล ความรู้ ความเชื่อและความรู้สึกด้านจิตใจของสมาชิกเอง

3. กลุ่มมิตรภาพ (Friendship Groups) เป็นกลุ่มที่มีวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองความพึงพอใจของสมาชิก เช่น การเที่ยวที่สนุกสนาน จับกลุ่มตามความพอใจ การเล่นไพ่ การเล่นเกมกีฬาด้วยกัน กลุ่มมิตรภาพ มักเกิดขึ้นด้วยความพอใจของสมาชิกไม่มีใครบงการให้กระทำ กลุ่มประเภทนี้จึงทำการค้นคว้าวิจัยโดยการทดลองได้ยากเพียงแต่สังเกตได้จากการที่จะต้องติดตามรอดูเท่านั้น

1.1.5 หลักการจัดกลุ่ม

1.1.5.1 ขนาดของกลุ่มที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ออกคาเวย์ (Ottaway. 1966 : 7) กล่าวว่า กลุ่มควรมีขนาดเล็กเพราะจะช่วยให้สมาชิกมีโอกาสแสดงออกอย่างเป็นอิสระโดยทั่วถึงกัน ดังนั้นกลุ่มควรมีขนาดอย่างมากที่สุด 12 คน หรือถ้ามากกว่านั้นไม่ควรเกิน 15 คน เพราะมีฉะนั้นแล้วจะทำให้แบบแผนพฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิม ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดควรมีจำนวนสมาชิก 9-10 คน จึงจะทำให้การทำงานเกิดผลสูงสุด

ชอว์ (บุญศรี จึงธนาเจริญเลิศ. 2535 : 21 อ้างอิงมาจาก Shaw. 1971 : 4)

ได้กล่าวถึงขนาดของกลุ่มแตกต่างออกไปว่า กลุ่มย่อยควรมีสมาชิก 10 คน เป็นอย่างมากแต่ถ้ามีจำนวนสมาชิก 30 คนขึ้นไปจะจัดเป็นกลุ่มใหญ่และถึงแม้จะมีสมาชิก 30 คน ก็อาจจะแบ่งเป็นกลุ่มย่อยได้ จำนวนสมาชิกไม่ใช่สิ่งสำคัญแต่องค์ประกอบอื่น ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของสมาชิก ความร่วมมือจะมีความสำคัญต่อกลุ่มมากกว่า

ทรอทเซอร์ (ชูชัย สมิทธิกร. 2527 : 18-19 อ้างอิงมาจาก Trotzer. 1977 :

52) ให้ความเห็นพอสรุปได้ว่า ในการกำหนดระยะเวลาและความถี่ของการเข้ากลุ่มนั้นหากจัดทำกับสถานศึกษาจำเป็นต้องพิจารณาถึงการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษานั้นด้วย เช่นจัดเป็นคาบ ๆ ละ 50 นาที เป็นต้น จะช่วยให้สามารถกำหนดได้ว่าควรใช้เวลาในการเข้ากลุ่มนานเพียงใด สำหรับจำนวนครั้งของการเข้ากลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับธรรมชาติของกลุ่ม แต่อย่างน้อยที่สุดไม่ควรต่ำกว่า 8 ครั้ง ถ้ามากกว่านี้จะเป็นการดี

อาจจะสรุปได้ว่า ขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมกลุ่มควรมีสมาชิกไม่เกิน 15 คนและใช้เวลาในการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งละไม่เกิน 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง

1.1.5.2 กิจกรรมที่ใช้ในกิจกรรมกลุ่ม

ทิสนา แชนณี (2522 : 201-202) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักทฤษฎีว่า มีอยู่หลายวิธี ดังนี้

1. เกม (Game) เป็นวิธีการวิธีหนึ่งซึ่งนำมาใช้ในการสอนได้ดีโดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้น ให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเองและภายใต้ข้อตกลงหรือกติกาบางอย่างตามที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผลออกมาในรูปของการแพ้

ขณะ วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนด้วย

2. บทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นวิธีการอีกวิธีหนึ่งที่เริ่มได้รับความนิยมในการนำมาใช้ในการสอน วิธีการนี้ยังมีลักษณะเป็นสถานการณ์สมมติเช่นเดียวกับเกมแต่มีการกำหนดบทบาทของผู้เล่นในสถานการณ์ที่สมมติขึ้นมานั้น แล้วให้ผู้เรียนเข้าสวมบทบาทนั้นและแสดงออกตามธรรมชาติ โดยอาศัยบุคลิกภาพ ประสบการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นหลัก ดังนั้นวิธีการนี้จึงมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองอย่างลึกซึ้งและยังช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ และนำติดตามอีกด้วย

3. กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงนำมาคิดแปลงและใช้เป็นตัวอย่างในการให้ผู้เรียนได้ศึกษาวิเคราะห์และอภิปรายกันเพื่อสร้างความเข้าใจและฝึกฝนหาทางแก้ไขปัญหานั้น วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดและพิจารณาข้อมูลที่ตนได้รับมาอย่างถี่ถ้วน และการอภิปรายจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน รวมทั้งนำเอากรณีต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับชีวิตจริงมาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้อีกมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การเรียนรู้อีกมีความหมายสำหรับผู้เรียนมากขึ้น

4. สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ การจำลองสถานการณ์จริงหรือสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและมีปฏิกิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจจะไม่กล้าแสดงออก เพราะอาจเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับจนเกินไป

5. การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือหัวข้อที่กลุ่มตัดสินใจร่วมกัน โดยสมาชิกจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเป็นอิสระและอย่างเป็นธรรมชาติ นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้สมาชิกทุกคนเป็นผู้มีคุณสมบัติที่ดีเหมาะกับการเป็นสมาชิกของสังคมประชาธิปไตย การอภิปรายกลุ่มก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในสังคม การบูรณาการความคิดและการมีสัมพันธภาพใหม่

1.1.5.3 ลำดับชั้นการเรียนรู้ของกิจกรรมกลุ่ม

เขาวภา เดชะคุปต์ (2517 : 163-166) ได้แบ่งลำดับชั้นการเรียนรู้ตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ไว้เป็น 4 ระยะ คือ

1. ระยะการมีส่วนร่วม เป็นระยะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมหรือคิดค้นแสวงหาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลจากการเรียนรู้จะเกิดจากตัวผู้เรียนโดยตรง การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการทำกิจกรรมจะเป็นการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน คือ

1.1 การมีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย ได้แก่ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการค้นคว้าสืบสวนสิ่งที่ต้องการ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งจะต้องแสดงออกทางกายและวาจา ในการสื่อความหมายกับผู้อื่น เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้

1.2 การมีส่วนร่วมทางด้านจิตใจ คือ ความรู้สึกและอารมณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งที่กระทำนั้น ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจะนำไปสู่การเรียนรู้ แนวคิดและการเรียนรู้ในทางด้านเนื้อหาเป็นอย่างดี และช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาได้นานอีกด้วย

1.3 การมีส่วนร่วมทางด้านปัญญาหรือสมอง คือ การที่ผู้เรียนได้เห็นจริงหรือประจักษ์แจ้ง มีการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และการสร้างแนวความคิดจากสิ่งที่เรียนรู้นั้นซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความคิดและเหตุผลในการพิจารณาไตร่ตรองในการทำงาน การตัดสินใจ การวิเคราะห์ และสรุปสิ่งที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

1.4 การมีส่วนร่วมในทางสังคม คือ การมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ มีการเปลี่ยนแปลงประสบการณ์ ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ความเชื่อ ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างกว้างขวางและเกิดผลดีอีกด้วย

2. ระยะวิเคราะห์ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะร่วมกันวิเคราะห์ประสบการณ์และเรียนรู้ทันทีหลังจากที่ลงมือกระทำกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวาง สามารถประเมินความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม วิธีการเรียน ผลการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยผู้เรียนให้รู้จักตนเองดียิ่งขึ้น

3. ระบุสรุปและประยุกต์หลักการ เป็นระยะที่ผู้เรียนจะรวบรวมแนวคิดที่ค้นพบแนวความคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น และสรุปหลักการของตนเองซึ่งผู้เรียนสามารถนำหลักการนั้นไปประยุกต์ใช้ได้ในอนาคต หรือประยุกต์ให้เข้ากับตนเองได้ การประยุกต์นั้นจะทำให้ได้สองลักษณะ คือ

3.1 การประยุกต์เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพหรือการพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น รวมทั้งการปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่น ตลอดจนสร้างเสริมความสัมพันธ์กับผู้อื่น

3.2 การประยุกต์เพื่อใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในอนาคต และเพื่อใช้ในการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิม ตลอดจนช่วยในการคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ

4. ระบุประเมินผล โดยผู้เรียนจะเป็นผู้ประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง และของกลุ่มจากการอภิปราย ให้ข้อเสนอแนะและคิดชมร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

ส่วน คมเพชร ฉัตรสุกฤต (2522 : 23-24) กล่าวถึงระยะการพัฒนาของกลุ่ม (Developmental Phase of Group) ว่าการที่จะทำให้กลุ่มเป็นกลุ่มที่สมบูรณ์นั้นกลุ่มจะต้องผ่านระยะต่าง ๆ 4 ระยะ คือ

1. ระยะที่บุคคลแต่ละคนมีการแข่งขันกันและมีศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง
2. ระยะของความขัดแย้งและความคับข้องใจ
3. ระยะที่กลุ่มมีความสามัคคี
4. ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง

นอกจากนั้น วิณา วโรตมะวิชญ (2529 : 252-253) ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นของการสอน โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ไว้ดังนี้

1. ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
2. ขั้นค้นพบ เมื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมโดยมีการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้วเขาจะเกิดความรู้สึกและเกิดความเข้าใจตนเอง อันจะนำไปสู่การค้นพบสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ขั้นวิเคราะห์ เป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้วิเคราะห์ถึงสิ่งที่ได้กระทำลงไป โดยครูจะตั้งคำถามว่า อะไร ทำไม และอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนสามารถรวบรวมสิ่งต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ และการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ให้รวมกันเป็นจุดเดียว

4. ชัยนำไปใช้หรือประยุกต์ใช้กับตนเองและผู้อื่น เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ก้าวหน้าไป อีกขั้นหนึ่ง คือ สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้กับตนเองและผู้อื่นได้

1.1.5.5 ประโยชน์ของกิจกรรมกลุ่ม

โรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 121-122) ได้กล่าวถึงผลการศึกษาวิจัยของกิบป์ (Gibb) ที่พบว่า การเข้าร่วมกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านการรับรู้ทางความรู้สึก มีการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ตลอดจนเปิดเผยความรู้สึก มีความจริงใจ และเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตน มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจตนเอง การรู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่า บุคคลยอมรับตนเอง พัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเองและมีความมั่นคงยิ่งขึ้น ในด้านทัศนคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้นและมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน เชื่อในความสามารถของบุคคล มีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

พชนี วรกวิน (2522 : 149-150) ได้กล่าวถึงผลของการจัดกลุ่ม หรือ กิจกรรมกลุ่มไว้หลายด้าน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของกิบป์ (Gibb) คือผลในด้านทัศนคติต่อตนเอง การได้เข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นการแสดงถึงการยอมรับของกลุ่ม ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ความอบอุ่นใจ และรู้สึกว่าตนเองนั้นมีคุณค่า ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและในการเข้าร่วมกลุ่มนั้น จะต้องมีสัมพันธภาพซึ่งกันและกัน มีการกระทำร่วมกันซึ่งเป็นโอกาสให้ได้ทำความเข้าใจตนเอง และสมาชิกอื่นในกลุ่มพยายามแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ทำให้มีโนภาพแห่งตนดีขึ้นและยังมีผลต่อทัศนคติต่อผู้อื่น ยอมรับเหตุผล ความคิดเห็น เคารพสิทธิและหน้าที่ซึ่งกันและกันซึ่งจะมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม หากได้รับการยอมรับจากสมาชิก รู้สึกว่าสมาชิกในกลุ่มหวังดีต่อตน สมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติที่ดีต่อกัน ก็จะเกิดความสามัคคีกันขึ้น และเมื่อลงมือทำงานก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

นอกจากสมาชิกของกลุ่มจะได้รับผลประโยชน์โดยตรงดังกล่าวมาแล้ว พนม ลิ้มอารีย์ (ม.ป.ป. 56-57) ยังได้กล่าวถึงผลพลอยได้อื่น ๆ อันเกิดจากการรวมกลุ่มไว้ดังนี้

1. กลุ่มจัดเป็นสนามสำหรับทดสอบความสามารถของสมาชิก เช่น ในกรณีที่คนเก่งแต่ไม่มีโอกาสที่จะพูดที่ไหน ก็จะอาศัยกลุ่มเป็นที่ทดลองหรือแสดงความสามารถให้คนอื่นเห็น
2. กลุ่มเป็นที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เจตคติ ความคิดเห็น ช่วยปรับปรุงเจตคติ และนิสัยใจคอของสมาชิก และให้สมาชิกเป็นกำลังใจให้กันและกัน
3. กลุ่มร่วมเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ตนเอง เมื่อสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มจะต้องมีการปฏิบัติกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติตามกฎหมายร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกมีความอดทนด้วย
4. กลุ่มช่วยให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยให้ความอบอุ่น ให้กำลังใจ ให้ความรัก และกลุ่มยังเป็นเครื่องบำรุงขวัญสมาชิก ด้วยการทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกว่า เขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นที่รักและได้รับการยกย่องจากกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกมีความเข้าใจตนเองดีขึ้น เกิดความรู้สึกปลอดภัย และเชื่อมั่นในตนเอง

นอกจากนี้ คมเพชร ฉัตรศุกกุล (2530 : 15-19) ได้กล่าวถึง คุณค่าของกิจกรรมกลุ่ม (Values in Group Activities) ว่า นอกเหนือจากความสำเร็จของกิจกรรมที่ทำแล้ว กิจกรรมกลุ่มยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. คุณค่าในด้านพัฒนาการ (Developmental Values) เช่น การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม การพัฒนาการด้านเจตคติ ความสนใจ ความสามารถ และปกติวิสัยทางสังคม คุณค่าด้านอาชีพ ตลอดจนความเจริญงอกงามด้านความรู้และทักษะ
2. คุณค่าด้านการวินิจฉัย (Diagnostic Values) สำหรับผู้นำกลุ่มเมื่อมีการทำกิจกรรมกลุ่มจะทำให้มีโอกาที่จะสังเกตสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนทำให้ได้รับความเข้าใจเป็นอย่างดีในตัวผู้เรียน
3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic Values) ในการรวมกลุ่มของบุคคลนั้น จะมีค่าต่อการบำบัดได้เป็นอย่างดี ในโรงพยาบาล คลินิก จะนำวิธีการทางกลุ่มไปใช้ในการรักษาคนไข้ โดยทำการบำบัดทางจิตวิทยากับคนไข้เป็นกลุ่ม (Group Psychotherapy) สำหรับในโรงเรียนผู้เรียนที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน อาจได้รับความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group

Counseling) แต่สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาเพียงเล็กน้อยจะได้รับประโยชน์จากการร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น การแก้ปัญหาทางอารมณ์ การพัฒนานิสัยของตนเอง เป็นต้น

4. คุณค่าต่อโรงเรียนและชุมชน (Values to the School and Community) การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทำให้บุคคลที่มีความสามารถ มีคุณค่า สร้างประโยชน์ให้แก่โรงเรียนและชุมชนได้ และโรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 121-122) ได้กล่าวถึง ผลการศึกษาวิจัยของกิบบ์ (Gibb) ที่พบว่า วิธีการกลุ่มจะให้ผลส่งเสริมสร้างสรรค์ทางด้านจิตวิทยามาก กล่าวคือ จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการรับรู้ทางด้านความรู้สึก มีความจริงใจและเป็นไปอย่างธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงทางความสามารถในการควบคุมความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเอง มีการแสดงพฤติกรรมที่ตรงกับความรู้สึกของตน มีแนวทางในการสร้างแรงจูงใจ หมายถึง การเข้าใจในตนเอง (Self-Actualization) การรู้จักคัดลั่นใจด้วยตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเจตคติทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หมายความว่าบุคคลจะยอมรับตนเองพัฒนาในเรื่องคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง และมีความมั่นคงยิ่งขึ้นในด้านเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น ได้แก่ การใช้อำนาจลดน้อยลง มีการยอมรับผู้อื่นมากขึ้น ลดการสั่งสอนและควบคุมผู้อื่น ๆ มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้นและมีความรู้สึกพึ่งพากันและกัน (Interdependence) เชื่อในความสามารถของบุคคลมีการแก้ปัญหาโดยการทำงานเป็นกลุ่มและเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

1.1.6 หลักในการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

กิจกรรมกลุ่มเป็นการสอนที่เน้นเป็นพิเศษในเรื่องพฤติกรรมของบุคคลที่มีผลกระทบต่อกัน ดังนั้นหลักในการจัดกิจกรรมกลุ่ม จึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ (ทิตนา แคมณี. 2522 : 200)

1. ยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง เน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง เพราะการที่ผู้เรียนได้มีบทบาทต่าง ๆ กันจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มได้มากขึ้น
2. ยึดหลักการค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้ ซึ่งเน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาและพบคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้มากกว่าการเรียนรู้ที่ได้รับการบอกเล่าจากผู้อื่น

3. ยึดความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ว่า เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้และคำตอบ ดังนั้นครูจึงควรพยายามให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการและวิธีการที่ได้มาซึ่งคำตอบนั้น ๆ

4. ยึดกลุ่มว่าเป็นแหล่งความรู้ที่สำคัญ เน้นให้ครูพยายามจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากกลุ่มให้มาก

5. หลักในการสอนที่ยึดความสำคัญของการนำไปสู่การนำความรู้ไปใช้ในการใช้ชีวิตว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้น ครูจึงควรพยายามจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดค้นแสวงหาแนวทางที่จะนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่ม

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริชาร์ดสัน และฮอลเวิร์ท (วาสิณี ชูสงค์. 2525 : 29 อ้างอิงมาจาก Richardson and Hallworth. 1968 : 124) ได้ทดลองสอนเรียงความภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มควบคุมสอนด้วยวิชาสอนแบบเก่า ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนและเรียนเนื้อหาได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

เทรปปา และไฟร์ค (Treppa and Frike. 1972. 466-468) ได้ฝึกกิจกรรมกลุ่ม กับกลุ่มทดลองจำนวน 11 คน และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกเลขจำนวน 11 คน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงความเข้าใจในตนเองไปในทางที่ดีขึ้นในด้านความสามารถในการควบคุมตนเอง คุณค่าของการมีชีวิตอยู่ การนับถือตนเอง การยอมรับตนเองและความเข้าใจในความเป็นมนุษย์สัมพันธ์และความคิดเกี่ยวกับคนในอุดมคติ

เล็กซ์ (Lex. 11973 : 6093-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง เจตคติของนักศึกษาด้วยวิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษารุ่นปีที่ 1 ในมลรัฐอินเดียนา ผู้วิจัยแบ่งนักศึกษารุ่นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนแบบเก่า กับกลุ่ม

ทดลองใช้วิธีการสอนแบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การพัฒนาจิตใจทางด้านศาสนาของผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่ม ในระหว่างการทดสอบก่อนสอน และทดสอบหลังสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่จากการรายงานของกลุ่มทดลองพบว่า นักศึกษารู้สึกพอใจต่อประสบการณ์ที่ได้รับเพราะได้รับแรงกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายอย่างอิสระในเรื่องค่านิยม และทุกคนยินดีร่วมในกิจกรรมกลุ่ม และอยากเรียนแบบกลุ่มสัมพันธ์อีกต่อไป

แมคเคลเลอร์ (Mc.Kellar. 1977 : 4045-A) ได้ศึกษาผลของการศึกษาพฤติกรรมกล้าแสดงออกกับอาสาสมัคร ที่เป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัยจำนวน 69 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกกับกลุ่มทดลอง 5 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกใด ๆ ทั้งสิ้น ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกกลุ่มทดลอง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ นักศึกษาในกลุ่มทดลองยังมีทัศนคติตนเองว่า เป็นคนกล้าแสดงออกมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง และต้องการเข้าร่วมกลุ่มมากขึ้นด้วย

เคอร์ชมิทท์ (Durschmidt. 1977 : 3953-A) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจในตนเองของนักศึกษาในกลุ่มทดลองจำนวน 38 คน โดยการให้เข้าร่วมกลุ่มการสัมมนาที่เปิดโอกาสให้แต่ละบุคคลได้แสดงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง ส่วนกลุ่มควบคุมจำนวน 63 คน ยังคงให้เรียนตามปกติ ผลปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว กลุ่มทดลองมีการยอมรับตนเองดีขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการเข้าใจตนเองทั้งสอง กลุ่มนั้นไม่แตกต่างกัน

เบิร์คเฮาเซอร์ (Birkhanser. 1985 : 103) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ต่ออึดมโนทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาอึดมโนทัศน์ของนักเรียนได้

เดวิส (Davis. 1988 : 3263) ศึกษาผลการใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการเรียนคณิตศาสตร์ หน่วยการแก้ปัญหามีต่อผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนวิชาดังกล่าวของนักเรียนเกรด 7 จำนวน 104 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าผลสัมฤทธิ์และทัศนคติในการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในขณะเดียวกันก็พบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันดีกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

บอร์ดแมน (Boardman, 1988 : 1052) ศึกษาผลของการนำกระบวนการกลุ่มไปใช้ในโปรแกรมการเลิกสูบบุหรี่ โดยมีอาสาสมัคร 67 คน เข้ารับการฝึกตามโปรแกรมนี้ ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการกลุ่มช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของโปรแกรมหักล้าง สังกัดได้จากอัตราผู้คงสูบบุหรี่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้หญิง

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จารุลักษณ์ พินพรหมราช (2529 : 54) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มจะมีพฤติกรรมการเรียนสูงกว่าก่อนได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มจะมีพฤติกรรมการเรียนแตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จิงธนาเจริญศรี (2530 : 48) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนแบบปกติโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เขวากา กันทรวิชยากุล (2530 : 40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนป่าโมกษวิทยาลูมิ จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองซึ่งใช้กิจกรรมกลุ่มมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียนในห้องเรียนลดลงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนพิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาตี จบศรี (2531 : 48) ได้ศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม "ผดุงราษฎร์บำรุง" จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จริยา วิไลวรรณ (2532 : 94) ได้ศึกษาเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า

นักศึกษากลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จรินพร อินทวิศาลกุล (2533 : 46-48) ได้ศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดของผู้เข้ารับการอบรมในศูนย์สงเคราะห์และฝึกอาชีพภาคกลาง กรมประชาสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองซึ่งเป็นสมาชิกที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความสามารถในการคิดสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หรรษา แดงภักดี (2536 : 57-58) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อคุณธรรมความมีน้ำใจนักกีฬาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังการทดลอง กลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีคุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬาด้านความเป็นรู้จักแพ้ รู้จักอภัย และด้านความสามัคคี คิดว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2525 : 52) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพฯ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีการพัฒนาความมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังมีพัฒนาการทางวินัยในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมตตา จินดารักษ์ (2525 : 41) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพฯ จำนวน 28 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 14 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกกิจกรรมกลุ่มจำนวน 12 ครั้ง กลุ่มทดลองได้รับข้อเสนอแนะ พบว่า ความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมกลุ่มมีความสามารถในการปรับตัวสูงกว่านักเรียนที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยที่กล่าวมา สรุปได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและทัศนคติได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.1.1 ความหมายของทัศนคติ

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1950 : 128) ได้กล่าวถึงทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจ ที่มีต่อประสบการณ์ซึ่งคนเราได้รับอาจมากหรือน้อยก็ได้ ทัศนคติแสดงออกได้ทางพฤติกรรมซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การแสดงออกในทางลักษณะพึงพอใจ ชอบหรือเห็นด้วย ลักษณะนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงบวกหรือเชิงนิมิต (Positive Attitude) อีกลักษณะหนึ่ง คือ การแสดงออกในลักษณะที่ไม่พึงพอใจ ไม่ชอบไม่เห็นด้วย เบื่อหน่าย ลักษณะเช่นนี้เรียกว่า ทัศนคติเชิงลบหรือเชิงนิเสธ (Negative Attitude)

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962 : 614) อธิบายว่า เจตคติ หมายถึง แนวโน้มของการกระทำที่เข้าหรือถอยหนีจากวัตถุ (Object) สังกัป (Concept) หรือสถานการณ์ต่าง ๆ (Situations) และเป็นความพร้อมที่จะตัดสินใจตอบสนองครั้งต่อไป ในทางที่เอนเอียงไปในลักษณะเดิม เมื่อพบกับสิ่งหรือสถานการณ์ดังกล่าวอีก

เทอร์สโตน (Therstone. 1967 : 7) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า เป็นเรื่องของความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

อัลพอร์ต (Allport. 1978 : 256) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาวะความพร้อมทางด้านจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ สภาวะความพร้อมนี้จะเป็แรงที่จะกำหนดทิศทางของปฏิกิริยาของบุคคลที่จะมีต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

เคโซ สวานานท์ (2512 : 28) ได้สรุปความหมายของทัศนคติว่า เป็นคุณลักษณะของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลที่มี

ต่อสิ่งแวดลอมต่าง ๆ ดังนั้นทัศนคติจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในหน้าที่การงาน หรืออาชีพของคน

เชคคักดี โฆวาสินธุ์ (2520 : 38) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2523 : 108) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง การเตรียมพร้อมแห่งสภาพจิตใจของบุคคลในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เจตคติเป็นอารมณ์ที่มีอยู่ในทุกผู้ทุกคน แต่อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน เจตคติเป็นสิ่งที่ผลักดันบุคคลให้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ อันอาจอยู่ในลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

จากแนวความคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความคิดความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และแนวโน้มในการแสดงออกต่อสิ่งนั้นในทางใดทางหนึ่ง เช่น รัก เกลียด พพอใจ ไม่พอใจ เป็นต้น

2.1.2 องค์ประกอบของเจตคติ

ไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 2-3) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติออกเป็น 3 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive Component) ได้แก่ ความรู้และแนวความคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าไม่ว่าบุคคลหรือสถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม ความรู้และแนวความคิดดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดลักษณะและทิศทางของเจตคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้และแนวความคิดต่อสิ่งเร้าใด ครบถ้วนแล้วบุคคลนั้นก็จะมีเจตคติต่อสิ่งเร้านั้นไปในทางบวกหรือลบชัดเจนยิ่งขึ้น

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) ได้แก่ อารมณ์หรือความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้า อารมณ์หรือความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นสิ่งกำหนดทิศทางและลักษณะของเจตคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะมีเจตคติไปในทางบวกต่อสิ่งนั้น แต่ถ้าบุคคลมีอารมณ์หรือความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้นบุคคลก็จะมีเจตคติทางลบต่อสิ่งนั้น

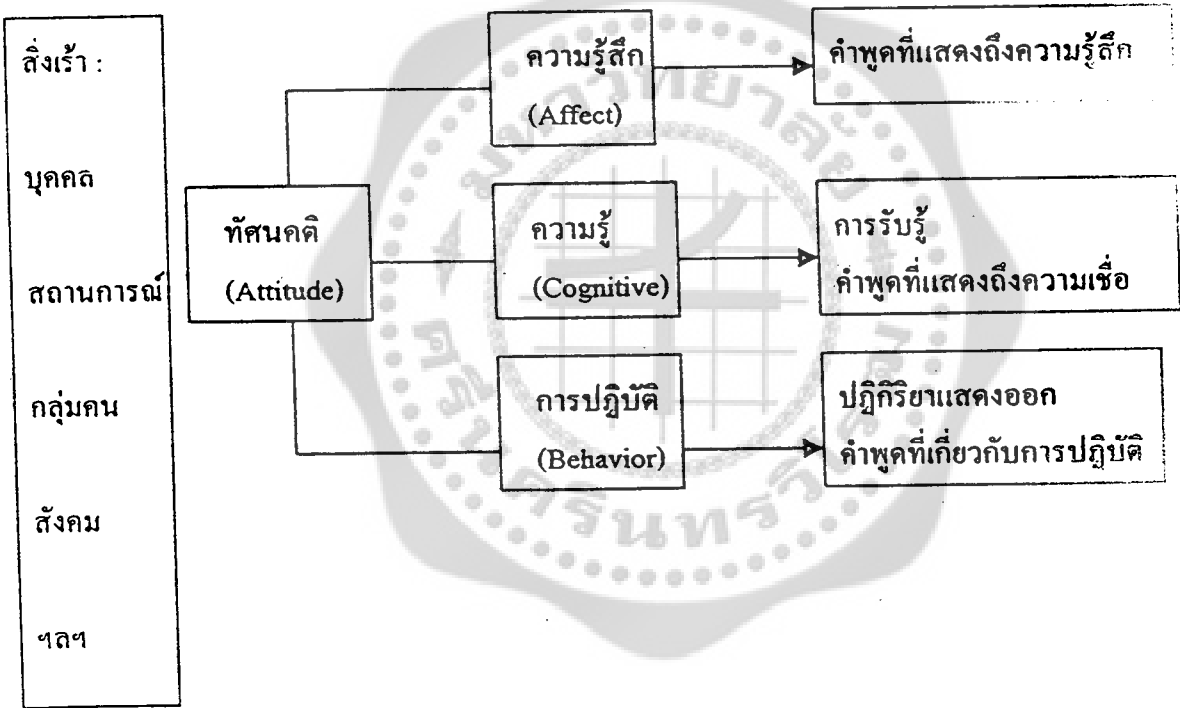
3. องค์ประกอบด้านความพร้อมในการกระทำ (Behavioral Component) ได้แก่ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่บอกลักษณะและทิศทางเจตคติของบุคคล กล่าวคือ ถ้าพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งเร้านั้นชัดเจน แน่นอน ทิศทางก็จะมีลักษณะชัดเจน แน่นอน และเป็นทิศทางบวกหรือลบชัดเจนด้วย

องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ จะต้องสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังแสดงในภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระที่วัดได้

ตัวแปรร่วม

ตัวแปรตาม
(ตัวแปรที่ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่นที่วัดได้)

ภาพประกอบ 1 องค์ประกอบของทัศนคติ

2.1.3 ลักษณะของทัศนคติ

ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของทัศนคติไว้มากมาย อาทิเช่น สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2521 : 100-101) ได้สรุปแนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ มีธรรมชาติและลักษณะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ทักษะเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือเกิดจากประสบการณ์ของบุคคล ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด คนเราได้รับทักษะจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิต บางครั้งยังได้รับการเอาอย่างซึ่งเริ่มตั้งแต่เด็ก ๆ ยังอยู่ในวัยที่มีอายุน้อย ๆ สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เช่น บิดา มารดา สัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ตลอดจนเพื่อนฝูงของเด็กมีอิทธิพลต่อการสร้างทักษะของเด็กในระยะเริ่มต้นทั้งสิ้น

2. บุคคลแต่ละคนย่อมมีทัศนคติต่อสถานการณ์เดียวกัน หรือต่อบุคคลเดียวกัน แตกต่างกันออกไปได้หลายลักษณะ แล้วแต่ประสบการณ์ของบุคคลนั้น

3. ทักษะของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจจะเป็นสิ่งที่ถาวรตลอดไปหรือชั่วคราวก็ได้ ทักษะบางอย่างอยู่ในสภาพไม่มั่นคงก็พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนทักษะที่มั่นคงถาวรย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลมาก และการเปลี่ยนแปลงย่อมมิได้ยากอย่างใดก็ดี การแนะนำที่ดี ตลอดจนวิธีการสอนที่ดีของครู ย่อมทำให้เด็กเปลี่ยนทัศนคติไปในทางที่พึงประสงค์ได้เช่นเดียวกัน

2.1.4 การแสดงออกของทัศนคติ

ในเรื่องการแสดงออกของทัศนคตินี้ สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2519 : 14) กล่าวว่าทัศนคติสามารถแสดงออกให้เห็นได้ในลักษณะความเชื่อ ท่าทาง ความคิดเห็น ซึ่งพอสรุปได้ 3 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติเชิงนิมมาน เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. ทัศนคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับทัศนคติเชิงนิมมาน เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ร่วมด้วย ไม่ทำตาม
3. ทัศนคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทัศนคติเชิงนิมมาน และทัศนคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือไม่ชอบ เป็นต้น

2.1.5 สาเหตุการเกิดทัศนคติ

สาเหตุการเกิดทัศนคติ เซอริฟ และเซอริฟ (Sherif and Sherif, 1969 : 334) ได้ให้ความเห็นว่า ทัศนคติของบุคคลไม่ใช่สิ่งที่มีมาแต่กำเนิด แต่การที่บุคคลเกิดทัศนคติขึ้นได้นั้นเกิดจากการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 121-122) ได้ให้ทัศนะว่าการเกิดทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดได้หลายวิธี เช่น อาจเกิดจากการเลียนแบบบุคคลที่เขาเคารพหรือนิยมชมชอบ จากประสบการณ์ซึ่งนำความพอใจหรือความทุกข์ใจมาให้ จากการสังเกตการกระทำของบุคคลอื่น และคุณผลว่าจะเกิดอะไรขึ้น จากการได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ จากเพื่อนในกลุ่มอายุเดียวกัน จากการได้รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จากประสบการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น ในการที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือให้เกิดทัศนคติใหม่ขึ้นในบุคคล หรือกลุ่มที่เราจะเข้าถึงนั้น จะต้องอาศัยระยะเวลาและกระบวนการหลายอย่าง ซึ่งแต่ละกระบวนการเปลี่ยนแปลงและสร้างให้เกิดทัศนคติแตกต่างกัน เช่น การให้ข้อเท็จจริงจะช่วยสร้างทัศนคติให้กับบุคคล ถ้าบุคคลนั้นยังไม่ค่อยเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งนั้น การสื่อข่าวสารที่ให้ข้อคิดเห็นทั้งสองด้าน (ด้านดีและไม่ดี) ก็จะช่วยให้เกิดทัศนคติดีกว่าให้ข้อคิดเห็นด้านเดียว (One-Sided Indoctrination) ลักษณะของผู้ส่งข่าวสารก็มีอิทธิพลมากต่อการเกิดทัศนคติ การอภิปรายกลุ่มก็เป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยเปลี่ยนทัศนคติหรือสร้างทัศนคติใหม่ได้

2.1.6 การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคตินี้ ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นไว้ต่าง ๆ กัน อาทิ เช่น ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 84) กล่าวถึงทัศนคติว่า ทัศนคติของบุคคลสามารถจะถูกทำให้เปลี่ยนแปลงได้หลายวิธี อาจจะโดยวิธีที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งข่าวสารนั้น อาจจะมาจากบุคคลอื่น หรือมาจากอุปกรณ์สื่อมวลชนต่าง ๆ ข่าวสารที่ได้รับนี้ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงส่วนประกอบของทัศนคติทางด้านความรู้หรือการรับรู้ (Cognitive Component) เป็นที่เชื่อกันว่า ถ้าประสบการณ์ส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นก็มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่น ถ้าประสบการณ์ของทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลง ก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ประสบการณ์ด้านอารมณ์ (Affective Component) และประสบการณ์ทางด้านการปฏิบัติ (Behavioral Component) เปลี่ยนแปลงด้วย

ในทำนองเดียวกันนี้ ไพบูลย์ อินทวิชา (2517 : 49) ได้ให้ความเห็นว่า ทักษะคือเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ โดยจัดสภาพการณ์ใหม่ สร้างแรงจูงใจหรือให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องในเรื่องเหล่านั้นใหม่ด้วยเหตุผลด้วยการกระทำ หรือการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมให้ร่วมสัมพันธ์กับบุคคล มีทักษะที่พึงปรารถนา

สำหรับ เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1957 : 200-202) ได้กล่าวถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงทักษะไว้ 4 ประการ สรุปได้ดังนี้

1. ทักษะจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อได้รับการจูงใจ
2. ทักษะจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์โดยตรง
3. ทักษะจะเปลี่ยนแปลงได้เมื่อบุคคลได้รับความรู้ใหม่เพิ่มเติมขึ้นและยอมรับในคุณสมบัติหรือสถานการณ์ของสิ่งนั้น
4. ทักษะจะเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อมีการกระทำและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง

ส่วน เคลเมน (ซูชีพ อ่อน โลกสูง. 2518 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Kalman. N.d.) ได้อธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงทักษะว่า สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมของสังคมดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) คือ การยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพื่อให้เขาปฏิบัติในทางที่ตนต้องการหรือพอใจ
2. การเลียนแบบ (Identification) คือ การแสดงพฤติกรรม เพื่อให้เหมือนสมาชิกในสังคมหรือให้คนอื่นเห็นว่าตนเป็นคนเก่ง เพื่อจะมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น
3. การรับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ เนื่องจากตรงกับค่านิยมที่มีอยู่ในตัวบุคคลเอง (Internalization)

นอกจากนี้ สุณีย์ ชีรคาร (2525 : 158-159) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับวิธีการเปลี่ยนทัศนคติว่าสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. เปลี่ยนส่วนประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจ (Cognitive) ของผู้เรียนเพราะถ้าทัศนคติทางด้านความรู้เปลี่ยนแปลงก็มีแนวโน้มที่จะทำให้ส่วนประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective) และส่วนประกอบทางด้านการกระทำเปลี่ยนแปลงด้วย ทำได้โดย

1.1 ใช้วิธีแนะแนว เช่น การอธิบาย ชี้แจง จักอภิปราช หรือเชิญวิทยากรมาบรรยาย เพื่อให้ผู้เรียนทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เพราะผู้เรียนอาจจะทราบมาเพียงครั้ง ๆ กลาง ๆ หรือข้อมูลที่ทราบมาไม่ถูกต้องก็ได้

1.2 ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ โดยการพาผู้เรียนไปชมของจริง เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง

2. เปลี่ยนโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ เช่น

2.1 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning Learning) ของ พาโลฟ ใช้วิธีเชื่อมโยงสิ่งเร้า 2 อย่างขึ้นไป เช่น ต้องการให้ผู้เรียนเห็นโทษของยาเสพติดว่าเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรปฏิบัติก็นำภาพคนคิดยาเสพติดที่ดูแล้วน่ารังเกียจ ไปคู่กับยาเสพติดทุกครั้ง ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด ก็จะต้องรับรู้โทษของยาเสพติดที่มีต่อคนในสภาพที่น่ารังเกียจ น่ากลัว ควบคู่กันไปทุกครั้ง จนกระทั่งผู้เรียนเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างยาเสพติดกับโทษของยาเสพติด ก็จะมีผลทำให้เกิดความรู้สึกรังเกียจและกลัวไม่กล้าแตะต้องยาเสพติด

2.2 ใช้วิธีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Operant Conditioning Learning) ของ สกินเนอร์ วิธีนี้จะใช้ให้แรงเสริมต่อทัศนคติที่ดีและงดให้แรงเสริมทัศนคติที่ไม่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรม ทำได้ดังนี้

2.2.1 ให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ที่เป็นจริง

2.2.2 จำลองสถานการณ์แล้วให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติ

3. เปลี่ยนแปลงโดยอาศัยอิทธิพลของกลุ่ม (Group Pressure) โดยการให้ผู้เรียนได้เข้าไปร่วมในกลุ่มผู้เรียนที่ทัศนคติเป็นประโยชน์ของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่าการกระทำของคนไม่เหมือนกลุ่ม จึงพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมของคนให้สอดคล้องกับสมาชิกในกลุ่ม หรืออาจจะใช้วิธีออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ผู้เรียนปฏิบัติตามก็ได้ ฯลฯ

สุธา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 82) ได้กล่าวเพิ่มเติมถึงการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติไว้ดังนี้ คือ ถ้าพบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติอันไม่พึงประสงค์ ผู้สอนควรจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนให้เป็นไปในทางพึงประสงค์ วิธีการที่ผู้สอนอาจใช้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียน มีดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างแจ่มแจ้ง บางทีผู้เรียนอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นอย่างครั้ง ๑ กลาง ๑ ถ้าผู้เรียนได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งหมดผู้เรียนอาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้

2. โดยเหตุที่อารมณ์มักมีส่วนในการสร้างทัศนคติมาก การให้ผู้เรียนได้ดูภาพยนตร์ หรือได้ฟังเรื่องราวที่ช่วยอารมณ์ ให้ชอบสิ่งที่เด็กไม่ชอบมาก่อน ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้มากเหมือนกัน

3. ด้วยเหตุที่สิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ดังนั้นถ้าผู้สอนต้องการแก้ไขทัศนคติของผู้เรียน ผู้สอนอาจจัดให้ผู้เรียนได้คบหาสมาคมกับเพื่อนที่มีทัศนคติดี บางทีผู้เรียนสามารถแก้ไขทัศนคติบางอย่างได้โดยอาศัยการเอาอย่างจากเพื่อน

4. การอ่านหนังสือที่ดีก็ช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนทัศนคติได้ในบางโอกาส แต่ผู้สอนต้องคอยอธิบายกับผู้เรียน และชี้ช่องให้ผู้เรียนมองเห็นจุดสำคัญหลังจากที่ได้อ่านหนังสือแล้ว

5. การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียน โดยการกระทำ อาจจะช่วยแก้ไขทัศนคติของเด็กได้มาก ในขณะที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์นั้น ๆ ผู้สอนจะต้องคอยดูแล และให้ความช่วยเหลืออยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างแจ่มแจ้ง

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2528 : 232-233) ได้กล่าวถึง การสร้างทัศนคติหรือการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในทางที่ดีเกี่ยวข้องกับการเรียน สรุปได้ดังนี้ คือ

1. ให้การแนะนำโดยพยายามชี้แจงหรืออธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจสิ่งใด ๆ อย่างมีเหตุและผล แนะนำแนวทางปฏิบัติต่อการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสมชี้ให้เห็นคุณและโทษของสิ่งนั้นอย่างแท้จริง โดยเฉพาะชี้ให้เห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางบวกต่อสิ่งที่ทำคุณประโยชน์แก่ตนเอง

2. พยายามให้การเสริมแรงที่ตรงกับความถนัด และความต้องการแก่ผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้มากกว่าการใช้การลงโทษ

3. พยายามให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำเองและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่องานนั้น ๆ เช่น การสอนทำข้อสอบอย่าง ครูจะแบ่งเป็นกลุ่มให้ผู้เรียนค้นคว้าทดลองด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจภาคภูมิใจต่อบทเรียนนั้น ๆ ทำให้ทัศนคติที่เคยไม่ดีต่อบทเรียนนั้นลดลง และในที่สุดกลายเป็นทัศนคติที่ดีได้

นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหลายทฤษฎี ได้แก่

1. ทฤษฎีเสริมแรง (Reinforcement Theory) ฮอฟแลนด์, เจนนิส และเคลลี (Insko. 1967. 199-203 ; citing Hovland, Janis and Kelly. N.d.) ได้ร่วมกันศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ โดยยึดหลักการของการเสริมแรงว่า ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงเมื่อบุคคลเปลี่ยนความคิดเห็น (Opinion) อันเนื่องมาจากการได้รับประสบการณ์ ถ้าบุคคลมีประสบการณ์ที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เนื่องจากได้รับการเสริมแรงทางบวก บุคคลจะมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งนั้น และในทางตรงกันข้ามบุคคลมีประสบการณ์ที่ไม่ดีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เป็นไปในทางลบ เช่น เคยได้รับการลงโทษ บุคคลก็จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น ดังนั้นการเรียนรู้จะเกิดได้มากน้อยเพียงใด ต้องอาศัยการเสริมแรง นอกจากนี้องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความคิดเห็นใหม่ ๆ ได้แก่ ความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ก่อนที่บุคคลจะเกิดความคิดเห็นใหม่ ๆ จะต้องมีความสนใจในข่าวสารที่ได้รับก่อน เมื่อสนใจก็มีความเข้าใจเกิดขึ้น จึงยอมรับข่าวสารนั้น ๆ การยอมรับขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจ ซึ่งอยู่ในรูปต่าง ๆ กัน เช่น การให้เหตุผล หรือการสื่อสารชักจูง

2. ทฤษฎีการมีส่วนร่วม (Active Participation Theory) จากการศึกษาในจิตวิทยาสังคม ทัศนคติหรือพฤติกรรมจะเปลี่ยนได้ ถ้ามีส่วนร่วมในสถานการณ์นั้น ๆ ซึ่งทริอันดิส (Triandis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการทดลองของ เลวิน (Lewin) ได้ทำการทดลองเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องในสัตว์ของประชาชนชาวอเมริกัน มีกลุ่มการฟังการบรรยายอย่างเดียวกับกลุ่มที่ฟังการบรรยายและมีการอภิปรายถึงประโยชน์และหลักโภชนาการจากการติดตามผล ปรากฏว่า กลุ่มที่มีการฟังบรรยายอย่างเดียวปฏิบัติตามร้อยละสาม ส่วนกลุ่มที่มีการอภิปรายมีการกระทำตามถึงร้อยละสามสิบสอง จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมจะมีผลต่อทัศนคติของบุคคลมาก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การมีส่วนร่วมโดยตรง (Active Participation) จะมีการเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ยืนยาวกว่าโดยทางอ้อม (Passive Participation) (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520 : 79 ; อ้างอิงมาจาก Triandis. 1971)

3. ทฤษฎีความสมดุล (Balance Theory) ซาแทน (Sartain. 1973 : 118) กล่าวว่า โดยปกติบุคคลจะพยายามรักษาความสมดุลของทัศนคติของตนเองไว้ คือ เมื่อทัศนคติที่ติดข้องสิ่งใดสิ่งหนึ่งและได้รับข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งนั้นในด้านที่ดีก็จะทำให้ทัศนคติที่มีต่อสิ่งนั้นอยู่ในสภาพสมดุลไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลได้รับข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ ในทางไม่ดี ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งกับทัศนคติเดิม ทำให้บุคคลเกิดความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งนั้น ซึ่งอาจทำให้เกิดทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางยอมรับ หรือปฏิเสธข้อมูลใหม่ที่ได้รับก็ได้ เพื่อทำให้ความรู้สึกขัดแย้งนั้นลดน้อยลงมากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีนักจิตวิทยาหลายท่านที่ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกับทฤษฎีความสมดุลนี้ ได้แก่ ไคส์เลอร์, คอลลินส์ และมิลเลอร์ (Kiesler, Collins and Miller. 1969 : 155-190) ซึ่งกล่าวว่า ทัศนคติที่สอดคล้อง (Consistency) เป็นภาวะที่ทุกอย่างผสมกลมกลืนกัน ไม่มีความกดดันด้านใดด้านหนึ่ง หากบุคคลมีความคิดความเข้าใจและความรู้สึกที่ไม่สอดคล้องสมดุลกัน อันเนื่องมาจากการได้รับข้อมูลใหม่ หรือประสบการณ์ใหม่ ซึ่งขัดแย้งกับความคิดเห็นหรือทัศนคติเดิม เมื่อถึงระดับหนึ่งที่ไม่สามารถทนได้ ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้

4. ทฤษฎีการตัดสินทางสังคม (Social Judgement Theory) ซึ่ง เซอร์ฟ และเซอร์ฟ (Sherif and Sherif. 1969 : 115) ได้ยืนยันว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้โดยการเรียนรู้จะสัมพันธ์กับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคม ประกอบกับการมีความคิดเกี่ยวกับตนเองอยู่ด้วย การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะเกิดขึ้นเมื่อมีความขัดแย้งระหว่างทัศนคติเดิมกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ บุคคลจะเปรียบเทียบทัศนคติเดิมกับข้อมูลใหม่ที่ได้รับ ถ้าทัศนคติเดิมขัดแย้งกับบรรทัดฐานของกลุ่ม (Group Norms) และข้อมูลใหม่มาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มก็จะทำให้บุคคลสงสัยว่า ทัศนคติของเขาอาจคลาดเคลื่อนไปจากบรรทัดฐานของกลุ่มซึ่งมีผลทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติตามข้อมูลใหม่ที่ได้รับ เพราะเชื่อว่าถูกต้องตามมาตรฐานของกลุ่ม

จากทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติเป็นสิ่งที่สามารถจัดกระทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการให้การเสริมแรง การให้มีส่วนร่วม การให้ความรู้หรือประสบการณ์ใหม่ ตลอดจนการให้การเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางสังคม ก็อาจทำให้บุคคลปรับทัศนคติของคนให้เหมาะสมกับสถานะของสังคม เพื่อช่วยให้คนปรับตัวเข้ากับสังคมดีขึ้น ในทำนองเดียวกันทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมก็ย่อมสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ด้วยวิธีการและกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้เช่นกัน

2.1.7 เทคนิคการวัดทัศนคติ

ในการสร้างเครื่องมือวัดทัศนคตินั้น สามารถทำได้หลายวิธี ซึ่งแตกต่างกันไป ได้แก่ การวัดโดยวิธี

1. วิธี Equal Appearing Intervals วิธีนี้ เฮอร์สโตน (Therstone. 1970 : 128) ได้ใช้ ทัศนคติของบุคคลโดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law of Comparative Judgement) คือ ให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเห็นด้วย (Accepted) หรือไม่เห็นด้วย (Rejected) ในข้อความเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสินพิจารณาว่าข้อความแต่ละข้อความที่เสนอมานั้น ควรจะอยู่ตรงไหน เมื่อแบ่งความคิดเห็นทั้งหมดตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุดไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุดออกเป็น 11 กลุ่มเท่า ๆ กัน เมื่อกลุ่มผู้ตัดสินใจได้พิจารณาตัดสินหมดทุกข้อความแล้ว ก็นำแต่ละค่ามาหาค่าสเกล (Scale Value) นั่นคือ หาค่าตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกล สำหรับวัดทัศนคติต่อไป
2. วิธี Summated Ratings หรือ Likert Method ซึ่งสร้างขึ้นโดย ลิเกอรัท (Likert. 1970 : 150-151) เป็นวิธีการวัดทัศนคติโดยการนำเอาข้อความที่จะใช้วัดทัศนคติไปให้ผู้ตอบลงความเห็นว่ามีความรู้สึกต่อข้อความเหล่านั้นอย่างไรบ้าง เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วมีการกำหนดคะแนนให้อาจเป็น 5 4 3 2 หรือ 1 ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางบวก (Positive Statement) และอาจเป็น 1 2 3 4 หรือ 5 ตามลำดับ หากเป็นข้อความในทางลบ (Negative Statement) จากนั้นนำข้อความทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Item Analysis) โดยเลือกข้อความที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีทัศนคติที่ดีและทัศนคติที่ไม่ดีได้ เพื่อนำไปใช้วัดทัศนคติต่อไป
3. วิธี Semantic Differential ของ ออสกู๊ด (Osgood. 1957 : 189) ซึ่งใช้วิธีนี้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ในรูปความหมายของคำคุณศัพท์ (Adjectives) โดยให้บุคคลทำเครื่องหมายความคิดเห็นลงในสเกล ซึ่งอยู่ระหว่างคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกันคู่หนึ่ง ๆ เช่น ดี-ไม่ดี ชอบ-ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่า มโนทัศน์ที่ตนเห็นมีความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วกรอกความเห็นลงในสเกล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้ระเบียบวิธีวัดทัศนคติของลิเคอร์ท ด้วยเหตุผลที่ว่าแบบของลิเคอร์ทนั้น เป็นที่นิยมใช้กันทั่วไปและในการให้น้ำหนักของคะแนน 5 ระดับนั้น ช่วยทำให้สามารถหาระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างได้สะดวกกว่าแบบอื่น ๆ

2.1.8 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ชัยยงค์ ขามรัตน์ (2523 : 17-18) ได้สรุปไว้ว่า ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ มีดังนี้
คือ

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้สึกทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นจึงเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม
2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน โดยทั่วไปการที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดอย่างไรมันเป็นสิทธิของเขา แต่การอยู่ด้วยกันด้วยความสงบสุขของสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็แนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันและไม่เกิดความแตกแยกในสังคม
3. วัดเพื่อหาทางแก้ไข ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจแตกต่างกัน แต่ในบางเรื่อง จำเป็นต้องได้รับความคิดเห็นและทัศนคติที่สอดคล้องกัน เพื่อป้องกันปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
4. วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผล ทัศนคติเปรียบเสมือนสาเหตุภายในที่ผลักดันให้บุคคลกระทำสิ่งต่าง ๆ กัน และสาเหตุภายในหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้ อาจได้รับผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกอีกส่วนหนึ่ง ฉะนั้นการจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอกที่มีต่อการกระทำของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

2.1.9 ความหมายของการพยาบาลและวิชาชีพพยาบาล

2.1.9.1 ความหมายของการพยาบาล

ลักษณะของวิชาชีพพยาบาลจะแตกต่างจากวิชาชีพอื่น ซึ่งจำกัดความของพยาบาลที่มีความสำคัญเพราะพยาบาลได้ยึดเอาไว้เป็นลักษณะของการพยาบาล เพื่อเป็นเครื่องกำหนดหรือตัดสินพฤติกรรมของพยาบาลในสถานการณ์ต่าง ๆ จำกัดความหมายของการพยาบาลไว้ดังนี้

การพยาบาล เป็นศิลปะเพราะต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบ ความพากเพียรอดทน เสียสละ รวมทั้งต้องปฏิบัติด้วยความชำนาญและใจรัก การพยาบาลเป็นวิทยาศาสตร์เพราะต้องใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ไปประยุกต์ในการให้บริการแก่สังคม

การพยาบาล คือ การให้บริการแก่สังคมผู้ปฏิบัติต้องอาศัยความรู้และความชำนาญทั้งในด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์ เพื่อสนองความต้องการขั้นมูลฐานของมนุษย์ และต้องมีพื้นฐานมาจากความเมตตากรุณาและความเสียสละเป็นสำคัญ

การพยาบาล คือ การให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก คนชรา ผู้ป่วย คนพิการ หรือทุพพลภาพให้ได้รับความสุขสบายบรรเทาจากความทุกข์ทรมานและหายจากโรคภัยไข้เจ็บ ให้การช่วยเหลือในการฟื้นฟูสุขภาพและการป้องกันโรค การให้การพยาบาลต้องมีพื้นฐานมาจากความเมตตากรุณาและความเสียสละเป็นสำคัญ การพยาบาลเป็นกระบวนการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพราะว่าการพยาบาลต้องเกี่ยวข้องกับประชาชนอยู่เสมอ รวมถึงคนมีสุขภาพดีและคนป่วยไม่ว่าจะเป็นรายบุคคล ครอบครัว หรือชุมชน

2.1.9.2 ความหมายของวิชาชีพพยาบาล

มีผู้ให้ความหมายของวิชาชีพพยาบาล ไว้ดังต่อไปนี้

เบรเดนเบอร์ก (Bredenberg. 1951 : 7-8) กล่าวว่าไว้ว่า วิชาชีพพยาบาลเป็นวิทยาศาสตร์และศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวผู้ป่วยทั้งหมด คือ ทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ พยาบาลจะต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำและเป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านสุขภาพอนามัย นอกจากนี้ต้องให้บริการทางด้านสุขภาพอนามัยแก่ครอบครัว ชุมชนและบุคคลด้วย

เลมเบอร์สัน (Lamberson. 1958 : 80-85) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาลว่าเป็นกระบวนการที่มีการเคลื่อนไหว การให้การรักษาและการศึกษา หน้าที่โดยตรงของพยาบาลจะเกี่ยวข้องกับร่างกายจิตใจและสังคม พยาบาลจะต้องค้นหาสาเหตุและวิธีแก้ไขเพื่อให้สุขภาพของผู้ป่วยคืนสู่สภาวะปกติ สามารถใช้ศักยภาพของตัวเองให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัว

จากความหมายของวิชาชีพพยาบาล สรุปได้ว่า วิชาชีพพยาบาลเป็นทั้งศาสตร์ทั้งศิลป์ ซึ่งจะได้นำหลักการทางวิทยาศาสตร์ มาประยุกต์ในการบริการทางด้านสุขภาพแก่ผู้ป่วย ส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ให้ผู้ป่วยสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

กันเตอร์ (Gunter. 1976 : 131-136) ได้ศึกษาการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลในโรงเรียนพยาบาล เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางหลักสูตรและจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาโดยส่งแบบสอบถาม จำนวน 120 ฉบับ ไปยังนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 มหาวิทยาลัยมิสซูรี ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาร้อยละ 53 มีความเห็นว่าวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เข่าพอใจมากที่สุด ร้อยละ 24 นักศึกษาก็คงจะลาออกจากมหาวิทยาลัยในระหว่างชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 29 ในจำนวนนี้พบว่า นักศึกษาที่ตั้งใจลาออกอย่างจริงจังมากที่สุดและตั้งใจลาออกอย่างจริงจังถึงร้อยละ 16 และ 20 ตามลำดับ การพยาบาลที่มีประสิทธิภาพ พบว่า สิ่งสำคัญที่สุดคือความสามารถในการช่วยให้ผู้ป่วยได้เข้าใจถึงความวิตกกังวลที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของตนเอง ร้อยละ 91 เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พยาบาลต้องยอมรับที่นักศึกษาเห็นด้วยมากที่สุด คือการยอมรับความต้องการของผู้ป่วยและความเข้าใจในการสื่อความหมายของผู้ป่วย ส่วนแรงจูงใจที่ทำให้นักเรียนกลุ่มนี้เข้าเรียนพยาบาลก็คือ ต้องการช่วยเหลือประชาชนเป็นประการแรก และต้องการความรู้เป็นประการที่สอง

ดอนเนล (Donnell. 1978 : 2212-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกโครงการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพที่จะทำของนักเรียนชั้นปีที่ 12 ของโรงเรียนในรัฐมิสซิสซิปปี จากกลุ่มตัวอย่าง 350 คน ผลการวิจัยพบว่า บิคารมารดาผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการตัดสินใจของนักเรียนเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาและอาชีพ

พีทรอลท์ (Petreault. 1978) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี ที่ไม่เคยเข้าศึกษาวิชาชีพพยาบาลในโรงเรียนหรือวิทยาลัย

พยาบาลแห่งอื่น ๆ มาก่อนเลย จำนวน 157 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียน การสอนและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีอายุระหว่าง 24-26 ปี มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงสุด ของการพยาบาลในแง่บวก มีความสนใจสูงทั้งประสบการณ์การพยาบาล ในหลักสูตรการศึกษาและนอกหลักสูตร

เบท (Beth. 1984 : 74) แห่งมหาวิทยาลัยฮอฟสต์ ได้ทำการวิจัยเรื่องอัครมนทัศน์ การกล้า แสดงออกและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลกลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 220 คน จาก โรงพยาบาลหลายแห่งในอเมริกา พบว่าพยาบาลที่มีอัครมนทัศน์การกล้าแสดงออกสูงอยู่ในช่วง 30-35 ปี และพยาบาลที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงคือช่วงอายุ 27-31 ปี

2.2.3 งานวิจัยในประเทศ

สมบุญ เกาพัฒนา (2520 : 28) ได้ศึกษาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยใช้แบบสอบถามวัดทัศนคติ ตามแบบวิธีของลิเคอร์ทสอบถามทัศนคติของพยาบาลสังกัดสถานีอนามัย แพทย์ กรุงเทพมหานคร ที่ปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ จำนวน 327 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 208 ชุด ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่พยาบาลที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี และอายุมากกว่า 30 ปี มีทัศนคติต่อวิชาชีพดีกว่าพยาบาลอายุ 25-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 แต่พยาบาลที่มีอายุราชการต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลไม่ต่างกัน

นันทนา น้ำฝน และคนอื่น ๆ (2524 : 43) ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลกระทรวงสาธารณสุขในแต่ละภาค และระดับชั้นปี โดยใช้แบบวัดทัศนคติที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแบบของลิเคอร์ท จำนวน 30 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 และปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 655 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ และการสุ่มอย่างมีระบบสรุปได้ว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกันในแต่ละภาคและแต่ละชั้น

อัญชลี เวชชนินนาท (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3, 4 สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสำรวจ

เจตคติ ที่ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจเจตคติในด้านต่าง ๆ ๘ ด้าน คือ เกี่ยวกับตนเองบ้านและครอบครัว ความรัก การแต่งงาน ความรับผิดชอบการศึกษา และการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 326 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่า และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับนักศึกษาพยาบาลปีที่ 2 ปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3, ปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาชีพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พัฒน์วดี เสรินทวัฒน์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติของนักศึกษาพยาบาล ต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 และปีที่ 4 จำนวน 163 คน และ 123 คน ตามลำดับจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2526 โดยใช้แบบวัดเจตคติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแบบลิเคอร์ท ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาพยาบาลที่มีความพอใจในประสบการณ์การศึกษาวิชาชีพพยาบาลต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาชีพต่างกัน และประสบการณ์การศึกษาวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีพพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อำพัน ไชยทองศรี (2530 : 90-92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความพึงพอใจในงานของพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนจังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ผลปรากฏว่าพยาบาลมีความพึงพอใจในงานอยู่ในระดับปานกลาง พยาบาลที่มีอายุและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่น่าเสนอข้างต้นนี้ ปรากฏผลหลายประการกล่าวคือ ผลที่ว่าพยาบาลที่มีอายุมากหรือน้อย มีทัศนคติด้านความพึงพอใจในงานไม่แตกต่างกันเลยแต่มีงานวิจัยที่ให้ผลแตกต่างกัน 2 เรื่องพบว่า พยาบาลที่มีอายุน้อยกว่าจะมีทัศนคติด้านความพึงพอใจในงานสูงกว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่า และมีงานวิจัยเพียงเรื่องเดียวที่พบว่า พยาบาลที่มีอายุมากกว่ามีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ผลการวิจัยเหล่านี้แม้จะไม่สอดคล้องกันแต่ผลส่วนใหญ่พบว่า พยาบาลอายุน้อยมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่าพยาบาลที่มีอายุมาก

วัฒนา ศรีพจนารด (2533 : 30) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลตามคำแนะนำของบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 28.1 มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทาง

การเปรียบเทียบมหาวิทยาลัยเท่ากับ 2.58 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมหาวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ส่วนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลไม่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนในมหาวิทยาลัยโดยที่พยาบาลที่มีอายุน้อยกว่า 25 ปี และอายุมากกว่า 30 ปี มีทัศนคติต่อวิชาชีพดีกว่าแบบอายุ 25-30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.1 แต่พยาบาลที่มีอายุราชการต่างกันมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 38 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 24 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน จำนวน 75 คน ตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.2 นำแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

2.3 นำคะแนนทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลทุกคนมาเรียงจากสูงลงมาต่ำแล้วคัดเลือกเฉพาะนักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 50 ลงมา จำนวน 38 คน

2.4 ผู้วิจัยสอบถามความสมัครใจของนักศึกษาพยาบาลในข้อ 2.3 เพื่อเข้าร่วมการทดลองนักศึกษาทุกคนสมัครใจเข้าร่วมการทดลอง จากนั้นผู้วิจัย อย่างง่าย (Simple Random Sampling) มาจำนวน 24 คน

จากนั้นสุ่มอย่างง่ายคืออย่างง่ายพยาบาล จำนวน 24 คนอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม
2. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยศึกษาคำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมกลุ่มและทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดเป็นเนื้อหาสำหรับสร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

1.2 ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า โดยปรับปรุงและดัดแปลงมาจากโปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลองและกรณีตัวอย่าง ของ โสภิต ศรีสุวรรณวัฒนา (2538)

1.3 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า กิจกรรม เนื้อหา วิธีการดำเนินการและการประเมิน

1.4 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5 ผู้วิจัยนำโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองกับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน ปีการศึกษา 2541 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน เพื่อดูความเหมาะสมของเนื้อหา ตลอดจนวิธีการและระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

1.6 ผู้วิจัยนำโปรแกรมที่ทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มที่ใช้ทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยทดลองทั้งสิ้น 12 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์ และวันพุธ เวลา 11.00-11.45 น. (รายละเอียดในภาคผนวก)

2. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล มีลำดับขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาคำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.2 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและนิยามศัพท์เฉพาะ โดยปรับปรุงและดัดแปลงมาจาก โสภิต ศรีสุวรรณวัฒนา (2538) และ วินครา แน่นหนา (2539) จำนวน 60 ข้อ

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลที่สร้างขึ้นจากข้อ 2.2 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ชดเชิม ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงและแก้ไขแล้วในข้อ 2.3 ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จ.พะเยา จำนวน 100 คน ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

2.5 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยเรียงคะแนนสูงสุดมายังคะแนนต่ำสุดแล้วแยกนักศึกษาที่ได้คะแนนสูงและต่ำโดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูงกลุ่มต่ำแล้วนำคะแนนของทั้งสองกลุ่มมาทดสอบด้วยค่า t-test แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.99 15-37 จำนวน 51 ข้อมาใช้ในการวิจัย

2.6 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกในข้อ 2.5 ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.905

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดของท่าน เมื่อท่านเป็นพยาบาลท่านคิดอย่างไรต่อวิชาชีพพยาบาล เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านเพียงเครื่องหมายเดียว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ตรงกับความคิดของท่านบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ไม่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
พยาบาลเป็นอาชีพที่ทำงาน เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค					

ข. ด้านความรู้สึกรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามความรู้สึกรู้สึกของท่าน เมื่อท่านเป็นพยาบาลท่านรู้สึกอย่างไรต่อวิชาชีพพยาบาล เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกรู้สึกของท่านเพียงเครื่องหมายเดียว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกรู้สึกของท่านบ้างพอสมควร
น้อย	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับความรู้สึกรู้สึกของท่านน้อยที่สุด

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
พยาบาลไม่รังเกียจผู้ป่วยที่อยู่ในระยะติดเชื้อโรค					

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ต้องการถามการปฏิบัติงานของท่านเมื่อท่านเป็นพยาบาล ท่านปฏิบัติอย่างไรต่อวิชาชีพพยาบาล เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่แท้จริงของท่านเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

เป็นประจำ	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติอยู่ทุกครั้ง
บ่อย	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติอยู่เกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติอยู่บ้างบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติอยู่น้อยครั้งมาก
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติอยู่น้อยครั้งมากจนเกือบไม่ทำเลย

ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	นานครั้ง	น้อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
พยาบาลตั้งใจปฏิบัติงานด้วย ความอดทน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	เป็นประจำ	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	มาก	บ่อย	ให้ 4 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ปานกลาง	บางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	น้อย	น้อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	นาน ๆ ครั้ง	ให้ 1 คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนตรงกันข้าม

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ Randomized Control Group Pretest Posttest Design

การกำหนดเข้ากลุ่ม	สอบก่อน	การทดลอง	สอบหลัง
R (E)	T ₁ E	X	T ₂ E
R (C)	T ₁ C	-	T ₂ C

ความหมายของสัญลักษณ์

R	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
X	แทน	การเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
T ₁	แทน	การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
T ₂	แทน	การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ระยะเวลาก่อนการทดลอง ผู้วิจัยใช้คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา พยาบาล จากการตอบแบบสอบถามในขั้นการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนทดลอง

2. ระยะเวลาทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 12 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที สัปดาห์ละ 2 วัน คือ วันจันทร์ และวันพุธ เวลา 11.00-11.45 น. เป็นเวลา 6 สัปดาห์ วันที่ 8 มิถุนายน 2541 วันที่ 15 กรกฎาคม 2541

3. ระยะเวลาหลังการทดลอง ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ฉบับเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลอง แล้วเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2. เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยใช้สูตร t-test เทคนิค 25% กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม

3.2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลระหว่างกลุ่ม ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมสัมมนา
กลุ่ม โดยใช้ t-test for Independent

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มตัวอย่าง
X	แทน	คะแนนเฉลี่ย
X_{diff}	แทน	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
$S.D._{diff}$	แทน	ผลต่างของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
$\sum D$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแตกต่างจากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองแต่ละตัวยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที (t-distribution)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา ก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
 2. เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
- ดังแสดงในตาราง 2 และ 3 ตามลำดับ

ตาราง 2 เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองก่อน
และ หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มทดลอง	N	X	S.D.	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนทดลอง	12	186.2	19.7			
				435	16989	11.9**
หลังทดลอง	12	222.5	15.5			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 แสดงว่า ภายหลังจากทดลองนักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นั่นคือ หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มนักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีขึ้น

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรม
กลุ่มกับนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}_{diff}	S.D. _{diff}	t
กลุ่มทดลอง	12	36.25	10.53	10.42**
กลุ่มควบคุม	12	11.75	3.44	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 แสดงว่า ภายหลังจากทดลองนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชันนารี ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมาจำนวน 38 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชันนารี ปีการศึกษา 2541 ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 50 ลงมาจำนวน 24 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากรและสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม
2. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

การดำเนินการทดลอง

1. ระยะเวลาการทดลอง

ผู้วิจัยใช้คะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลจากการตอบแบบสอบถามในชั้นการเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2. ระยะเวลาทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

ผู้วิจัยจัดกระทำกับกลุ่มทดลองตามโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม เป็นเวลา 12 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 11.00 - 11.45 น. ตั้งแต่วันที่ 8 มิถุนายน 2541 ถึง วันที่ 15 กรกฎาคม 2541

3. ระยะเวลาหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลโดยใช้แบบสอบถามชุดเดิม จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้ t-test แบบ Dependent Sample
2. เปรียบเทียบผลต่างของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มกับนักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มโดยใช้ t-test แบบ Independent Sample

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าสรุปผลได้ดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1
2. นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้

1. นักศึกษาพยาบาลมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลได้ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ พนม ลัมอารีย์ (ม.ป.ป. :56) ที่กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทัศนคติ ความคิดเห็นและช่วยปรับปรุงทัศนคติและนิสัยใจคอของสมาชิกรวมทั้งให้สมาชิกได้เป็นกำลังใจให้กันและกันและยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ จันทิมา ลิ้มปิเจริญ (2522 : 9) ที่กล่าวว่ากิจกรรมกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มมีการพัฒนาทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรม เพราะกิจกรรมกลุ่มเป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงสู่การวิเคราะห์ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองและผู้อื่นมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการที่ ซิมบาร์โด (กรองแก้ว สาธุสนธิ. 2529 : 46 อ้างอิงมาจาก Simbarino.1969 : 20) ได้กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านทัศนคติและพฤติกรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลี จบศรี (2531 : 48) ได้ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคลองสิบสาม “ ศิวศิราษฏ์บำรุง ” จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยสูงขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จริยา วิไลวรรณ (2532 : 94) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาผลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพล

ศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษากลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียน วิชาพลศึกษาหลังการทดลองดีขึ้นมากกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติพร คล้ายพันธ์ (2538 : 51 - 53) ซึ่งศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาลบุญยานุสรณ์ จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ดีขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลให้ดีกว่าเดิมได้ ทั้งนี้เพราะในระหว่างการทดลองผู้วิจัยได้จัดประสบการณ์เกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยให้นักศึกษาพยาบาลได้แสดง สถานการณ์จำลอง การใช้กรณีตัวอย่างและการอภิปรายกลุ่ม โดยการจัดประสบการณ์ให้นักศึกษาพยาบาล ได้มีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และคัดสรรใจร่วมกันรวมทั้งการอภิปรายและสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักศึกษาพยาบาลได้รับประสบการณ์ มีความกระตือรือร้น ไม่เบื่อหน่ายลง ผลให้นักศึกษาพยาบาลได้พัฒนาความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมต่อวิชาชีพพยาบาล นอกจากนี้ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่าในช่วงแรกของการทดลองนักศึกษาพยาบาล ไม่กล้าแสดงออกแต่เมื่อการทดลองผ่านไปประมาณ 3 - 4 ครั้งนักศึกษาพยาบาลกล้าแสดงออกมากขึ้นและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆมากขึ้น

2. นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับ วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 : 170 - 172) ที่กล่าวว่า กิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติ ค่านิยมเพราะการเรียนรู้โดยการทำกิจกรรมทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ตรง นอกจากได้ปฏิบัติแล้วยังเกิดความรู้สึกพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ ทิศนา แจมมณี และ เขียวพา เศษะคุปต์ (2522: 7) ได้กล่าวว่า ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้จากการเข้ากลุ่มจะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้จากการมีส่วนร่วมในการกระทำกิจกรรมที่ส่งเสริมการวิเคราะห์ความรู้สึก ความต้องการ ตลอดจนพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มซึ่งการฝึกเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้เป็นอย่างดีและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดชนก รุ่งแสง (2541 : 50-52) ซึ่งได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีความเชื่อมั่น

ในตนเองเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่านักศึกษาพยาบาลกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิต ศรีสุวรรณวัฒนา (2538 : 55 - 57) ซึ่งได้ศึกษาถึงผลของกิจกรรมกลุ่มโดยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองเปรียบเทียบกับการใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดสุรินทร์ พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลองมีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการใช้กรณีตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ จริยา วิไลวรรณ (2532 : 94) ได้ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดลำปาง ผลการศึกษพบว่า นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพลศึกษาดีขึ้นกว่านักศึกษาที่ได้รับข้อเสนอแนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากผลการศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมกลุ่มสามารถนำมาใช้พัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลให้ดีขึ้นได้จากการทดลองนักศึกษาพยาบาลได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มว่าเป็นวิธีที่ทำให้ได้รับความรู้ ไม่น่าเบื่อและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบวิชาชีพได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เป็นแนวทางสำหรับอาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตบุคลากรด้านการพยาบาลที่มีความชำนาญในการใช้กิจกรรมกลุ่มสามารถนำไปพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

1.2 ในการนำกิจกรรมกลุ่มไปใช้ในการพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ผู้นำไปใช้ควรได้รับการฝึกอบรมให้เกิดความเข้าใจและเกิดความชำนาญเกี่ยวกับวิธีการและลำดับขั้นตอนก่อนนำไปใช้เพื่อให้ได้ผลตามที่ต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการติดตามผลระยะยาวหลังเสร็จสิ้นการทดลอง เช่น 1 เดือน 3 เดือนและ 6 เดือน เป็นต้น เพื่อติดตามความคงทนของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลต่อไป โดยทดลองกับ นักศึกษาพยาบาลระดับชั้นปีอื่น ๆ เช่น ชั้นปีที่ 2 3 และ 4 เป็นต้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยใช้เทคนิคอื่น ๆ นอกเหนือจากการใช้สถานการณ์จำลอง กรณีตัวอย่างและ การอภิปรายกลุ่ม อาจใช้เทคนิคอื่นในกิจกรรมกลุ่ม เช่น เกม บทบาทสมมติ และ การใช้เทคนิคแม่แบบ เป็นต้น

2.4 ในการใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง ควรใช้สื่อต่าง ๆ ประกอบการให้ข้อมูลเพื่อเกิดความหลากหลาย นอกเหนือจากการแจกเอกสารเพียงอย่างเดียว น่าจะใช้ วิดิทัศน์ เทปบันทึกเสียง และ สไลด์ เป็นต้น

2.5 นักศึกษาพยาบาลที่สำรวจเบื้องต้นกับนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างควรเป็นกลุ่มเดียวกัน

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนว จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- กฤษณา บุญคุ้ม. การศึกษาผลการสอนโดยวิชาการสำรวจสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้น ป.6. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- จารุวรรณ เพ็ญสุข. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมนุษยสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนแบบการเรียนรู้เป็นทีมที่จัดกิจกรรมด้วยการใช้กรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- จินตนา ยูนิพันธ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ฉันทนา ภาคบงกช. กิจกรรมเพื่อส่งเสริมจริยธรรม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ม.ป.ป.
- ชมพูนุท พงษ์ศิริ. ความแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ชาญชัย ศณีไสยเพชร. ทักษะและเทคนิคการสอน กรุงเทพฯ : พิทักษ์อักษร , 2535 .
- ชูศักดิ์ สิงห์อุดร. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการสอนแบบศึกษากรณีตัวอย่างกับการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. แบบแผนการทดลองและสถิติ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

- ไชยรัตน์ ปรานี. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความ
รับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษา โดยการสอน
แบบจินตนาการกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ชิดชนก รุ่งแสง. ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองในการฝึกปฏิบัติงานบนหอ
ผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม
พระเกียรติ. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,
2541. อัดสำเนา .
- ชินวัฒน์ นิจนตร. “บรรยากาศในการเรียนกับการสร้างเสริมสติปัญญาและคุณลักษณะที่สำคัญ
แก่เยาวชน,” ครูปริทัศน์. 10 : 25-28 ; มกราคม 2528.
- ณัฐภา ระกำพล. ผลการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อวินัยในห้องเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสตรีรัตนบุรี จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน เทศวานิช. หลักการสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร, 2530.
- ทรายทอง ตั้งวงศ์ดาวกิจ. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิค
แม่แบบที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
วัดธาตุทอง (เรือนเขียวสะอาด) กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณีพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อัดสำเนา
- ทิสนา แคมณี และคนอื่น ๆ. กลุ่มสัมพันธ์ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพฯ :
บูรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- นันทนา น้ำฝน และคนอื่น ๆ. “การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข,” ใน รายงานประกอบ
การศึกษาวิชาพื้นฐานการวิจัยการพฤติกรรมศาสตร์. หน้า 25. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- นาดยา ภัทรแสงไทย. ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2525.
- บุญทัน อยู่ชมบุญ. หลักการสอน. เชียงราย : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงราย, 2533.
- บุญรับ ศักดิ์มณี. การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ.
ปรินญาณีพนธ์ กศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
อัดสำเนา.

- ประภาพร ญ สุวรรณ. ทัศนคติ การจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2526.
- พยอม วงศ์สารศรี. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาเนะแนว
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2526.
- พวงพยอม ชิดทอง. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เจริญผล, 25
- พัชรินทร์ ธารีรัฐการพ์. การศึกษาผลสัมพัทธ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหา
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบเทคนิคศึกษา
กรณีตัวอย่าง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- พัฒน์วดี เสริมวัฒน์. ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล และพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์
วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.
- พุทธชาติ เพชรสถิต. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่มที่มี
ต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธรรม
มงคล กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย -
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.
- โยธิน คันสนยอุท และคนอื่น ๆ. จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2533.
- ลออ หุดางดูร. จรรยาสำหรับพยาบาล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2528.
- วรรณ เติชชยันตี. ผลการสอนโดยใช้เกมสถานการณ์จำลองที่มีต่อแนวคิดแก้ปัญหาและ
ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ; มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2825. อัดสำเนา.
- วราภรณ์ ตระกูลสถิตย์. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความวิตกกังวลในการฝึก
ปฏิบัติงานของนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักงานการแพทย์
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา

- วัชรินทร์ จีบเกตุ. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อความเสถียรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอินทร์มรรยอนุสรณ์ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัคราณา.
- วัฒนา ศรีพจนารถ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลในมหาวิทยาลัยสวนกุมภักดิ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2533. อัคราณา.
- วารีย์ ติระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิภา แดงเจริญ. การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพครูของนิสิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่มีฐานะชั้นปีต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัคราณา.
- สมจิต หนูเจริญกุล. "พยาบาลปฏิบัติงานกับคุณภาพการพยาบาล," ใน รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง คุณภาพพยาบาล. สงขลา : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2527.
- สมบูรณ์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา. การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วยการเรียนรู้ ทำมาหากิน ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัคราณา.
- สมพงษ์ จิตระดับ. "การสอนจริยศึกษาด้านสถานการณ์จำลอง," ประชาศึกษา 24(6) : 15 - 21 ; มีนาคม 2530.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. การปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, กรม. การติดตามผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาล. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล กรมสำนักงานปลัดกระทรวง, 2530.
- ลำลี สาลีกุล. ความสัมพันธ์ระหว่างอ้อมโนทัศน์ เจตคติวิชาชีพพยาบาล และความถนัดทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพยาบาลระดับต้น ในสถาบันการศึกษาพยาบาล สังกัดกรมการแพทยทหารเรือ กองทัพเรือ กระทรวงกลาโหม. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534. อัคราณา

โสภณ ศรีสุวรรณวัฒนา. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองกับการใช้กรณีตัวอย่างที่มีต่อทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุนทรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. ปรินญาณิพนธ์ กศม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2538 . อัดสำเนา .

อรพิน แสงสว่าง. ปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535. อัดสำเนา

อัจฉิมา จินวาลา. การเปรียบเทียบของกิจกรรมกลุ่มและกรณีตัวอย่างที่มีต่อความรับผิดชอบต่อโรงเรียนของนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคลองเสื่อน้อย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

Abraham, Flexner. "Is Social Work a Profession?," in Preceding of the National Conference of Charities and Correction : Chicago : Hillmann, 1915 : p.576 ; "Quoted in" Virginia C., Conley Curriculum and Instruction in Nursing. p.144. Boston : Little, Brown and Company, 1973.

Allport, Gardow W. "The Handbook of Social Psychology," in The Nature of Attitudes and Attitude Change. p. 142. Massachusetta : Weisley Publishing Co., 1978.

Beck, Isabel H. and Bruce Monroe. "Some Dimension of Simulation Student Cognitive Retention and Pupil Teach Effect Perception," Dissertation Abstracts International. 4713 - A; February, 1974.

Bredenberg, Viola Constance. Nursing Service Research. Philadelphia : J.B. Lippincott Company, 195

Donnell, Linda Blisset. "A Study of the Perceptions of the Availability and Desirability of Vocational Deucation Programs and Careers," Dissertation Abstracts International. 39 : 2212 A ; October, 1978.

Geller, Danial M. "Involvement in Role-Playing Simulation A Demonstration with Studies on Obedience," Journal of Personality and Social Psychology. 36 : 235 ; March, 1978.

Gunter, Laurie M. "The Developing Nursing Student Part II Attitude Toward Nursing as Career," Nursing Research. 18 : 131 - 136 ; Mach - April, 1967.

Lambertson, Eleanor C. Education for Nursing Leadership. Philadelphia : J.B. Lippincott Company, 1958.

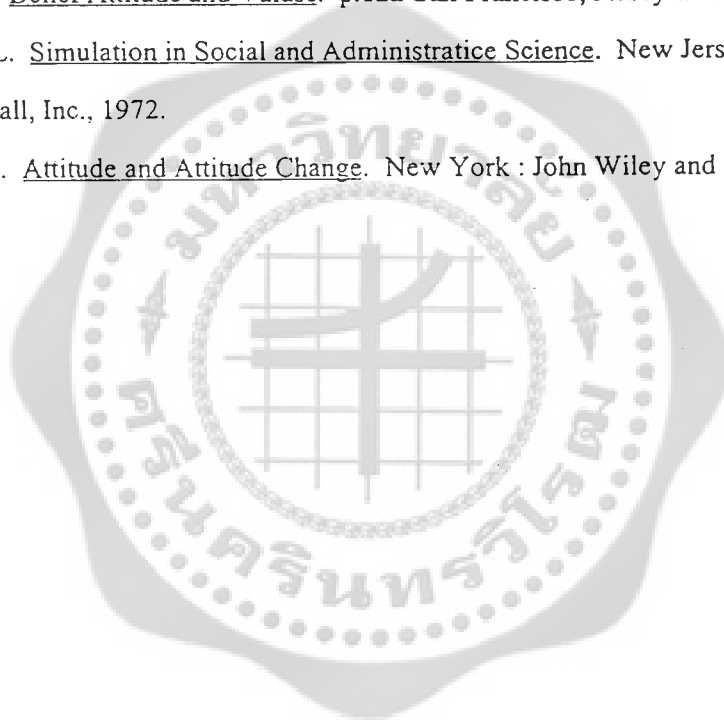
Leopoldo, Joseph Macias. "The Use of Simulation in Foreign Language Teacher Education in Activity Specific Teaching Simulation," Dissertation Abstracts International. 33 : 1567 - 1568 ; October, 1972.

Mehrens, William A. and Irvin J. Lehman. Measurement and Evaluation and Psychology. New Youk : Rinehart and Winston. 1973.

Rokeach, Milton. Belief Attitude and Valuse. p.122 San Francisco, Jersey-Bass, Inc., 1970.

Schultz, Landall L. Simulation in Social and Administratice Science. New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1972.

Triandis, Harry C. Attitude and Attitude Change. New York : John Wiley and Son, 1971.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

1. แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
2. ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
3. ค่าคะแนนดิบของกลุ่มตัวอย่าง

แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

คำชี้แจง แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความคิด ด้านความรู้สึก และด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

ก. ด้านความคิด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดของท่าน เมื่อท่านเป็นพยาบาล ท่านคิดอย่างไรต่อวิชาชีพพยาบาล เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดของท่านเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

เห็นด้วย หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความคิดของท่านมาก

ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความคิดของท่านบ้าง

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความที่ไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความที่ไม่ตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
1.	พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ไม่ได้รับการยกย่องในสังคม
2.	วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่มั่นคง
3.	พยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องเสียสละความสุขส่วนตัว
4.	พยาบาลทำงานเหมือนปิดทองหลังพระ
5.	วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่หางานง่าย
6.	พยาบาลเปรียบเสมือนคนรับใช้ของผู้ป่วย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
7.	พยาบาลที่ศึกษาต่อในระดับสูงย่อมมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ
8.	วิชาชีพพยาบาลไม่เจริญก้าวหน้าเหมือนวิชาชีพอื่น
9.	พยาบาลควรได้รับความร่วมมือที่ดีในการรักษาจากผู้ป่วยและญาติ
10.	พยาบาลต้องทำงานด้วยความอดทน
11.	พยาบาลที่มีความสามารถย่อมให้การพยาบาลที่ดีแก่ผู้ป่วย
12.	พยาบาลต้องทำงานด้วยความเสียสละอย่างสูง
13.	พยาบาลต้องเป็นผู้ที่ตรงต่อเวลา
14.	พยาบาลเป็นผู้รักษาความลับของผู้ป่วยได้
15.	วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ไม่มีเกียรติ
16.	พยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องทำงานที่น่าเบื่อหน่าย
17.	พยาบาลต้องให้การรักษาพยาบาลที่ดีต่อผู้ป่วยทุกคน

ข. ด้านความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความรู้สึกของท่าน เมื่อท่านเป็นพยาบาล ท่านรู้สึกอย่างไรต่อวิชาชีพพยาบาล เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของท่านบ้าง
น้อย	หมายถึง ข้อความที่ไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
น้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความที่ไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	พยาบาลไม่ชอบให้การพยาบาลผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้
2.	พยาบาลหงุดหงิดที่ต้องดูแลผู้ป่วยที่ถ่ายอุจจาระเลอะเทอะ
3.	พยาบาลพอใจที่ผู้ป่วยและญาติให้ความร่วมมือในการรักษาพยาบาล
4.	พยาบาลรังเกียจผู้ป่วยในระยะคิดเชื้อโรค
5.	พยาบาลภูมิใจที่ทำให้ผู้ป่วยดูแลตนเองได้ดี
6.	พยาบาลเบื่อหน่ายการดูแลผู้สูงอายุ
7.	พยาบาลเบื่อหน่ายการให้การดูแลเด็กทารก
8.	พยาบาลยินดีเมื่อมีโอกาสได้ศึกษาต่อ

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	พยาบาลมีกำลังใจในการทำงานเมื่อเห็นผู้ป่วยอาการดีขึ้น
10.	พยาบาลไม่ชอบขึ้นเวรเช้าเพราะงานยุ่ง
11.	พยาบาลตั้งใจปฏิบัติงานข่อมประสบความสำเร็จในหน้าที่
12.	พยาบาลไม่ชอบการเข้าประชุมวิชาการในวันหยุด
13.	พยาบาลไม่พอใจถ้าต้องทำงานล่วงเวลา
14.	พยาบาลยินดีเมื่อมีโอกาสเลื่อนตำแหน่ง
15.	พยาบาลไม่ชอบขึ้นเวรดึกเพราะพักผ่อนไม่เพียงพอ
16.	พยาบาลปฏิบัติการพยาบาลด้วยความมั่นใจ
17.	พยาบาลเมื่อหน้ายการดูแลผู้ป่วยโรคติดเชื้

ค. ด้านแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการปฏิบัติงานของท่าน เมื่อท่านเป็นพยาบาลท่านปฏิบัติอย่างไรต่อวิชาชีพพยาบาล เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่แท้จริงของท่านเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติทุกครั้ง
บ่อย	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติเกือบทุกครั้ง
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความที่ตรงกับพฤติกรรมของท่านน้อยครั้งมากจนเกือบไม่ทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง
1.	พยาบาลเป็นกันเองกับผู้ป่วยทุกคน
2.	พยาบาลหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมสัมมนาวิชาการที่หน่วยงานจัด
3.	พยาบาลหาความรู้ใหม่ ๆ ด้านการพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ
4.	พยาบาลหลีกเลี่ยงการให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยโรคติดเชื้อ
5.	พยาบาลป้องกันตนเองจากเชื้อโรคได้จากความรู้ที่เรียนมา
6.	พยาบาลหลีกเลี่ยงขึ้นปฏิบัติงานเวรดึก
7.	พยาบาลกระตือรือร้นในการปฏิบัติ การพยาบาล
8.	พยาบาลพอใจที่ผู้ป่วยปฏิบัติตัวได้ เหมาะสมกับโรค

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อย	บางครั้ง	น้อยครั้ง	นานๆครั้ง
9.	พยาบาลทำงานจำเจกับผู้ป่วย
10.	พยาบาลไม่เข้าร่วมการฝึกอบรมวิชาการ
11.	พยาบาลกระตุ้นหรือรื้อนให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยทุกคน
12.	พยาบาลเข้มงวดในการกำหนดเวลาเยี่ยมของผู้ป่วย
13.	พยาบาลทำแผลให้ผู้ป่วยเป็นอย่างดีจนแผลหาย
14.	พยาบาลพยายามหลีกเลี่ยงการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์
15.	พยาบาลได้รับความร่วมมืออันดีจากพยาบาลตึกเดียวกัน
16.	พยาบาลสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้
17.	พยาบาลไม่ได้รับความร่วมมือในการทำงานจากพนักงานผู้ช่วย

ตาราง 4 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ข้อที่	t	ข้อที่	t	ข้อที่	t
ก. ด้านความคิด		ข. ด้านความรู้สึก		ค. ด้านแนวโน้มจะ แสดงพฤติกรรม	
1	5.36	1	7.60	1	5.39
2	6.25	2	5.86	2	5.33
3	3.83	3	3.92	3	5.03
4	6.14	4	6.32	4	8.24
5	1.99	5	3.28	5	6.45
6	4.96	6	8.41	6	8.53
7	3.49	7	4.02	7	7.42
8	5.73	8	3.34	8	6.93
9	4.00	9	5.13	9	6.25
10	5.16	10	5.12	10	6.51
11	5.76	11	6.77	11	4.43
12	3.35	12	4.15	12	6.17
13	8.84	13	5.83	13	8.24
14	6.70	14	3.51	14	4.41
15	5.93	15	5.85	15	4.04
16	15.37	16	3.18	16	2.22
17	2.67	17	2.95	17	7.15

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.905

ตาราง 5 แสดงคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มทดลอง

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	214	241	27	729
2	211	239	28	784
3	208	235	27	729
4	201	231	30	900
5	196	222	26	676
6	188	230	42	1764
7	182	237	55	3025
8	175	199	24	576
9	173	214	41	1681
10	169	219	50	2500
11	161	201	40	1600
12	157	202	45	2025
	$\bar{X} = 186.3$	$\bar{X} = 222.4$	$\sum D = 435$	$\sum D^2 = 16989$
				$X_{diff} = 36.25$
				$S.D._{diff} = 10.53$

ตาราง 6 แสดงคะแนนทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในกลุ่มควบคุม

คนที่	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง	ผลต่าง	ผลต่างยกกำลังสอง
1	207	216	9	81
2	203	214	11	121
3	200	217	17	289
4	196	210	14	196
5	192	201	9	81
6	198	200	11	121
7	185	199	14	196
8	179	197	18	324
9	173	183	10	100
10	169	180	11	121
11	164	170	6	36
12	160	171	11	121
	$\bar{X} = 184.7$	$\bar{X} = 196.5$	$\sum D = 141$	$\sum D^2 = 1787$
				$X_{diff} = 11.75$
				$S.D_{diff} = 3.44$

ภาคผนวก ข.

1. ตารางโปรแกรม
2. โปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม
3. รายละเอียดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ตารางโปรแกรมกิจกรรมกลุ่มใช้กับกลุ่มทดลอง

ครั้งที่	วัน/เวลา/สถานที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม
1	วันจันทร์ที่ 8 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ปฐมนิเทศ	เปิดดวงใจ
2	วันพุธที่ 10 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านการปฏิบัติการพยาบาล	ฉันเหนื่อยนะ
3	วันจันทร์ที่ 15 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านการปฏิบัติการพยาบาล	อาชีพที่ฉันรัก
4	วันพุธที่ 17 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านการปฏิบัติการพยาบาล	เสียงต่อการคิด เชื่อโรค
5	วันจันทร์ที่ 22 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการ พยาบาล	อารมณ์เป็นเหตุ
6	วันพุธที่ 24 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการ พยาบาล	พยาบาลดีเด่น
7	วันจันทร์ที่ 29 มิถุนายน 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการ พยาบาล	พยาบาลใน อุดมคติ
8	วันพุธที่ 1 กรกฎาคม 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	บริการที่ประทับใจ
9	วันจันทร์ที่ 6 กรกฎาคม 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	รางวัลของคน ทำงาน
10	วันพุธที่ 8 กรกฎาคม 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	ความสำเร็จ
11	วันจันทร์ที่ 13 กรกฎาคม 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	สิ่งที่ภาคภูมิใจ
12	วันพุธที่ 15 กรกฎาคม 2541 เวลา 11.00-11.45 น. ห้อง 301	ปัจฉิมนิเทศ	หมวกสีขาว

โปรแกรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
1.	ปฐมนิเทศ	เปิดดวงใจ	<p>1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับผู้วิจัยและสร้างบรรยากาศในการทำกิจกรรมร่วมกัน</p> <p>2. เพื่อให้ให้นักศึกษาพยาบาลทราบรายละเอียดของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม</p> <p>3. เพื่อให้ให้นักศึกษาพยาบาลทราบความหมาย/ความสำคัญของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล</p>	<p>1. ผู้วิจัยแนะนำตนเองและให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนในกลุ่มแนะนำตนเอง</p> <p>2. ให้นักศึกษาพยาบาลทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักศึกษาพยาบาลเล่นเกมเปิดดวงใจ</p> <p>2.1 ให้นักศึกษาพยาบาลหยิบรูปหัวใจที่ถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน</p> <p>2.2 ให้นักศึกษาพยาบาลนำรูปหัวใจที่ตนเองได้ไปหาชิ้นส่วนจากเพื่อนเพื่อต่อเป็นรูปหัวใจที่สมบูรณ์</p> <p>2.3 เมื่อต่อรูปหัวใจเสร็จแล้วให้นักศึกษาแต่ละคู่ซักถาม</p>	<p>กระดาษแข็งชิ้นส่วนรูปหัวใจจำนวน 12 ชิ้น</p>

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				<p>ข้อมูลส่วนตัวซึ่งกันและกัน (ใช้เวลา 10 นาที)</p> <p>2.4 เมื่อหมดเวลาให้นักศึกษาพยาบาลออกมาหน้าชั้นทีละคู่ผลัดกันแนะนำเพื่อนที่เป็นคู่ของตนแก่เพื่อนนักศึกษาพยาบาลคนอื่น</p> <p>2.5 เมื่อนักศึกษาพยาบาลออกมาแนะนำตนเองครบแล้วให้ช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรม</p> <p>2.6 ผู้วิจัยสรุปอีกครั้งว่าเกมเปิดดวงใจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลที่ไม่คุ้นเคยกันมาก่อน ได้มีโอกาสเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของตนเองเพื่อจะ ได้เกิดความคุ้นเคย และสร้างความรู้สึที่ดีต่อกัน</p>	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
2.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน ปฏิบัติการ พยาบาล	ฉันทนื่อยนะ	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านปฏิบัติการ พยาบาล	<p>3. เมื่อบรรยายภาค ในกลุ่มมีความอบ อุ่นเป็นกันเองและ ทุกคนรู้จักดีแล้ว ผู้ วิจัยอธิบายความ หมายของการเข้า ร่วมกิจกรรมกลุ่ม วัตถุประสงค์ขั้น ตอนในการเข้าร่วม กิจกรรมกลุ่มและ ประโยชน์ของกิจ กรรมกลุ่มพร้อมกับ ชี้แจงเกี่ยวกับวัน เวลาและสถานที่ใน การเข้าร่วมกิจกรรม ในการดำเนิน กิจกรรมกลุ่มครั้งที่ 2-11 ผู้วิจัยดำเนิน เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1. <u>ขั้นเตรียมการ</u> ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธี ดำเนินการกิจกรรมใน แต่ละครั้งที่ต้องการ ให้นักศึกษาพยาบาล ทราบ จากนั้นนำเข้าสู่ สู่กิจกรรม</p>	เตียงผู้ป่วยปรอท เครื่องวัดความ ดันโลหิต

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
				<p>2. ขั้นมีส่วนร่วม ให้นักศึกษา พยาบาลลงมือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง นักศึกษาพยาบาลแต่ละ คนจะมีส่วนร่วม และมีบทบาทในการ ทำกิจกรรมในฐานะ สมาชิกของกลุ่มโดย มีผู้วิจัยคอยให้คำ แนะนำและสร้าง บรรยากาศ</p> <p>3. ขั้นวิเคราะห์และ อภิปรายผล นักศึกษาพยาบาล ร่วมกันวิเคราะห์แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น จากกิจกรรมที่ได้ ปฏิบัติร่วมกันและ ร่วมกันอภิปรายเพื่อ ให้นักศึกษาพยาบาล ได้เกิดมุมมองที่กว้าง ขึ้นรวมทั้งให้ นักศึกษาพยาบาลได้ รู้จักตนเองดีขึ้น</p> <p>4. ขั้นสรุป ผู้วิจัยให้นักศึกษา พยาบาลรวบรวม แนวคิดที่ได้จากการ</p>	

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
3.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน การปฏิบัติการ พยาบาล	อาชีพที่ฉันรัก	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านการปฏิบัติการ พยาบาล	แลกเปลี่ยนความคิด เห็นในกลุ่มมาสรุป เป็นหลักการของตน เองและสามารถนำ หลักการนั้นไปปรับ ใช้ให้เหมาะสมกับ ตนเอง กิจกรรมครั้งที่ 2 เป็นการใช้เทคนิค สถานการณ์จำลอง กิจกรรมครั้งที่ 3 ใช้เทคนิคกรณี ตัวอย่าง	เอกสารใช้ อภิปรายเรื่อง “อาชีพที่ฉันรัก”
4.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน การปฏิบัติการ พยาบาล	เสียงต่อการ คิดเชื่อโรค	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านการปฏิบัติการ พยาบาล	กิจกรรมครั้งที่ 4 ใช้เทคนิคการ อภิปรายกลุ่ม	เอกสารใช้ อภิปรายเรื่อง “เสียงต่อการคิด เชื่อโรค”
5.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน บรรยากาศใน การปฏิบัติการ พยาบาล	อารมณ์เป็น เหตุ	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านบรรยากาศใน การปฏิบัติการ พยาบาล	กิจกรรมครั้งที่ 5 ใช้เทคนิค สถานการณ์จำลอง	เตียงผู้ป่วย อุปกรณ์เช็ดตัว อุปกรณ์ทำแผล

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
6.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน บรรยากาศใน การปฏิบัติการ พยาบาล	พยาบาลดีเด่น	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านบรรยากาศใน การปฏิบัติการ พยาบาล	กิจกรรมครั้งที่ 6 ใช้เทคนิคกรณี ตัวอย่าง	เอกสารใช้ อภิปรายเรื่อง “พยาบาลดีเด่น”
7.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน บรรยากาศใน การปฏิบัติการ พยาบาล	พยาบาลใน อุดมคติ	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านบรรยากาศใน การปฏิบัติการ พยาบาล	กิจกรรมครั้งที่ 7 ใช้เทคนิคการ อภิปรายกลุ่ม	เอกสารใช้ อภิปรายเรื่อง “พยาบาลใน อุดมคติ” ใช้กระดาษ A4
8.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน ความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	บริการที่ ประทับใจ	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	กิจกรรมครั้งที่ 8 ใช้เทคนิค สถานการณ์จำลอง	
9.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน ความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	รางวัลของคน ทำงาน	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	กิจกรรมครั้งที่ 9 ใช้เทคนิค กรณีตัวอย่าง	เอกสารใช้ อภิปรายเรื่อง “รางวัลของคน ทำงาน”
10.	ทัศนคติต่อ วิชาชีพ พยาบาลด้าน ความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	ความสำเร็จ	เพื่อพัฒนาทัศนคติ ต่อวิชาชีพพยาบาล ด้านความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	กิจกรรมครั้งที่ 10 ใช้เทคนิค การอภิปรายกลุ่ม	เอกสารใช้ อภิปรายเรื่อง “ความสำเร็จ” กระดาษ A4

ครั้งที่	หัวข้อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	จุดมุ่งหมาย	วิธีดำเนินการ	อุปกรณ์
11.	ทัศนคติต่อวิชาชีพ พยาบาลด้าน ความก้าวหน้า ทางวิชาชีพ	สิ่งที่ภาคภูมิใจ	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ	กิจกรรมครั้งที่ 11 ใช้เทคนิค สถานการณ์จำลอง	เตียงผู้ป่วยดุนมือ Stethoscope
12.	ปัจฉิมนิเทศ	หมวดสិษา	1. เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2. เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลนำข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง	1. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักศึกษาพยาบาลหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 2. ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลอภิปรายและสรุปผลที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและการประกอบวิชาชีพพยาบาล จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม 3. ผู้วิจัยกล่าวขอขอบคุณนักศึกษาพยาบาลและกล่าวปิดการทดลอง	

หมายเหตุ การทดลองแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 45 นาที

- การประเมินผล**
1. ประเมินผลจากการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
 2. ประเมินผลจากความสนใจและความตั้งใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
 3. ประเมินผลจากการซักถาม การอภิปรายสรุปผลของนักศึกษาพยาบาล

รายละเอียดโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม

ครั้งที่ 1

ปฐมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม	เปิดดวงใจ
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความคุ้นเคยระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับผู้วิจัย 2. เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลทราบรายละเอียดของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม 3. เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลทราบความหมาย, ความสำคัญของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระดาษแข็งชิ้นส่วนของรูปหัวใจจำนวน 12 ชิ้น 2. กระดาษขาว
วิธีดำเนินการ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้วิจัยกล่าวแนะนำตนเองและให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนในกลุ่มแนะนำตนเอง 2. ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลทำกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน โดยให้นักศึกษาพยาบาลเล่นเกม “เปิดดวงใจ” <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ให้นักศึกษาพยาบาลหยิบกระดาษชิ้นส่วนรูปหัวใจคนละ 1 ชิ้น 2.2 ให้นักศึกษาพยาบาลนำชิ้นส่วนของรูปหัวใจที่ได้ไปหาชิ้นส่วนจากเพื่อนเพื่อมาต่อกันเป็นรูปหัวใจที่สมบูรณ์ 2.3 เมื่อต่อรูปหัวใจเสร็จแล้วผู้วิจัยให้เวลานักศึกษาพยาบาล 10 นาที ในการซักถามข้อมูลส่วนตัวซึ่งกันและกัน 2.4 เมื่อครบกำหนดเวลาให้นักศึกษาพยาบาลออกมาหน้าชั้นที่ละคู่ ผลัดกันแนะนำคู่ของตนแก่เพื่อนนักศึกษาพยาบาลคนอื่น 2.5 เมื่อนักศึกษาพยาบาลออกมาแนะนำตนเองครบแล้วให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนช่วยกันสรุปวัตถุประสงค์และประโยชน์ของกิจกรรมจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง

3. เมื่อบรรยากาศในกลุ่มมีความอบอุ่นเป็นกันเองและทุกคนรู้จักกันดีแล้ว ผู้วิจัยขอรับทราบความหมายของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม วัตถุประสงค์ ขั้นตอนในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ความหมายและความสำคัญของทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล พร้อมกับชี้แจงเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล ตั้งเกิดจากความสนใจ, ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของนักศึกษาพยาบาล

ครั้งที่ 2

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ชื่อกิจกรรม	ฉันเหนือชนะ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	1. เหยิงผู้ป่วย 2. พรอท 3. เครื่องวัดความดันโลหิต

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้และแจกเนื้อเรื่องสถานการณ์จำลองที่นำมา จากนั้นให้นักศึกษาพยาบาลช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

2. ขั้นมีส่วนร่วม

นักศึกษาที่ได้รับเลือกแสดงบทบาทไปตามเหตุการณ์ที่เตรียมไว้

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลรวบรวมแนวคิดประสบการณ์ที่ได้จากเนื้อหาการแสดงมาวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกลุ่ม

4. ขั้นสรุป

นักศึกษาพยาบาลช่วยกันสรุปสาระสำคัญของแนวคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจกความสนใจและความร่วมมือในการร่วมกิจกรรมของนักศึกษาพยาบาล
2. สังเกตจากการอภิปราย แสดงความคิดเห็นและการสรุปผลของนักศึกษาพยาบาล

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง ฉันทน์น้อยนะ

- ฉากที่ 1 ตึกอายุรกรรม โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
- บรรดา นางสาว พอใจ และ นางสาว ดวงพร นักศึกษาพยาบาลปี 2 ชั้นฝึกปฏิบัติงานบน
หอผู้ป่วยตึกอายุรกรรม ภายหลังรับเวรแล้ว นางสาว พอใจ ได้รับมอบหมายให้
ดูแลผู้ป่วยโรคปอด ส่วน นางสาว ดวงพร ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจ
- พยาบาลเวร : พอใจ น้อง ได้รับมอบหมายดูแลคุณ สุขัย นะจ๊ะ คนไข้มาด้วยหายใจหอบ
เหนื่อย แล้วก็มีไข้ค่า ๆ น้องทราบหรือไม่ว่าต้องให้การพยาบาลผู้ป่วยอย่างไร
บ้าง
- พอใจ : ต้องวัด ไข้, วัดความดันโลหิต, ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับออกซิเจนตามที่แพทย์กำหนด
ค่ะ
- พยาบาลเวร : จ๊ะ ถ้ามีปัญหาอะไรหรือไม่แน่ใจอะไรให้ถามพี่ก่อนนะจ๊ะ
(หัน ไปพูดกับดวงพร)
ดวงพร น้อง ได้รับมอบหมายให้คุณฉัตรวิชัย คนไข้มาด้วยอาการเจ็บหน้าอก
เหนื่อยง่าย หมอห้ามคนไข้ลุกจากเตียงนะจ๊ะ ดวงพรทราบหรือไม่ว่าต้องให้การ
พยาบาลอะไรกับผู้ป่วยบ้าง
- ดวงพร : ต้องจับชีพจรผู้ป่วยทุก 30 นาที ดูแลผู้ป่วยให้สุขสบายย้ายของใช้จำเป็นไว้ใกล้
มือ และวัดความดันโลหิตค่ะ
- พยาบาลเวร : เริ่มปฏิบัติงานได้จ๊ะ ถ้ามีปัญหาอะไรให้ถามพี่ก่อนนะ

ฉากที่ 2 ภายในห้องผู้ป่วย

- พอใจ : สวัสดีค่ะคุณสุขัย หนู ได้รับมอบหมายให้มาดูแลคุณค่ะ หนูจะวัด ไข้และวัด
ความดันโลหิตให้ค่ะ
- คุณสุขัย : พักหน้า (สีหน้าแสดงถึงความอ่อนแอ)
- พอใจ : คุณสุขัยรู้สึกเหนื่อยมากไหมคะ (ขยับสายออกซิเจนให้พอดี)
- บรรดา : พยาบาลเวรเดินเข้ามาดูความเรียบร้อย พร้อมกับถามพอใจว่า
- พยาบาลเวร : ป รอท, ความดันวัดได้เท่าไรจ๊ะ

- พอใจ : ปรอทได้ 37.4 C ความดันโลหิต 110/60 มิลลิเมตรปรอทค่ะ
 บรรยาย : จากนั้นพอใจก็ให้การดูแลคุณสุชัยให้รับประทานอาหารและทานยา
- ฉากที่ 3** ภายในห้องผู้ป่วย
- ควงพร : สวัสดีค่ะ คุณวัชร หนูได้รับมอบหมายให้มาดูแลคุณวัชรค่ะ คุณวัชรเป็นอย่างไรบ้างคะ
 คุณวัชร : รู้สึกเหนื่อยนิดหน่อยจ๊ะ
 ควงพร : หนูจะวัดไข้, จับชีพจรและวัดความดันโลหิตให้นะคะ
 คุณวัชร : ขอบใจมากจ๊ะ
 บรรยาย : ควงพรให้การพยาบาลคุณวัชร พร้อมกับเลื่อนของใช้ที่จำเป็นไว้ใกล้มือให้หยิบฉวยง่าย
 ควงพร : คุณหมอห้ามมิให้คุณวัชรลุกจากเตียง ถ้าต้องการอะไรให้เรียกหนูนะคะ
 บรรยาย : จากนั้น ควงพรก็ให้การดูแล เช็ดตัวให้กับคุณวัชร, พอใจและควงพรต่างก็ให้การดูแลผู้ป่วยที่ตนเองได้รับมอบหมาย จนถึงเวลาประมาณ 11.50 น. นักศึกษาทั้งสองคนจึงลงมาพักรับประทานอาหาร
- ฉากที่ 4** ภายในโรงอาหาร
- บรรยาย : ควงพรและพอใจต่างก็แยกย้ายไปซื้ออาหารมานั่งรับประทานด้วยกัน
 ควงพร : เธอรู้สึกอย่างไรบ้าง
 พอใจ : ฉันเหนื่อยมากเลย ขาตองข้างก็ปวดไปหมด แล้วเธอละ
 ควงพร : ฉันก็เหมือนกัน ทั้งปวดแล้วก็เมื่อยไปหมดแต่ฉันก็รู้สึกภูมิใจนะที่เห็นคุณวัชรรู้สึกสบายขึ้นแล้วก็ไม่เหนื่อยด้วย
 พอใจ : ฉันก็เหมือนกัน เห็นคุณสุชัย ไม่ค่อยชอบแล้ว แต่ก็ไม่มีไข้เพราะฉันเช็ดตัวให้รู้สึกภูมิใจจัง
 บรรยาย : ขณะนั้นพยาบาลเวรก็เดินถืออาหารมาที่โต๊ะของควงพรและพอใจ
 พยาบาลเวร : ขอนั่งด้วยคนนะจ๊ะ คุยอะไรกันอยู่จ๊ะ
 ควงพร : คุยกันว่าเราเหนื่อยแต่ก็รู้สึกภูมิใจที่เห็นผู้ป่วยดีขึ้น
- พยาบาลเวร : การที่เราปฏิบัติหน้าที่ของเราอย่างเต็มที่แล้วทำให้ผู้ป่วยได้รับความสุขสบายมากขึ้นเราก็จะมีความสุขใจถึงแม้จะเหนื่อยแต่ก็อิมใจใช่ไหมจ๊ะ
 ควงพร,พอใจ : ขอบคุณค่ะที่ พวกหนูจะตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด

ครั้งที่ 3

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ชื่อกิจกรรม	อาชีพที่ฉันรัก
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	เอกสารใช้อภิปราย เรื่อง “อาชีพที่ฉันรัก”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่าง เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมและบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้

2. ขั้นมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยเสนอเนื้อหากรณีตัวอย่างให้นักศึกษา พร้อมตั้งประเด็นให้นักศึกษาได้ร่วมกัน

อภิปราย

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

นักศึกษาพยาบาลร่วมกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นถึงสิ่งที่ได้รับจากเอกสารกรณี

ตัวอย่าง

4. ขั้นสรุป

นักศึกษาพยาบาลสรุปสาระสำคัญ, ข้อคิดที่ได้จากนี้ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายของนักศึกษาพยาบาล

เอกสารใช้อภิปราย

เรื่อง อาชีพที่ฉันรัก

นางสาวนนุช เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยแห่งหนึ่งชั้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยอายุรกรรมชายในช่วงเวรเช้า นนุชได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยชื่อ นายสมเกียรติ อายุ 45 ปีป่วยด้วยโรคอัมพาต ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ นนุชรู้สึกไม่พอใจเพราะต้องคอยเปลี่ยนกางเกงให้นายสมเกียรติบ่อย ๆ เพราะนายสมเกียรติไม่สามารถควบคุมการขับถ่ายได้ นางสาวนนุชจึงไปพบอาจารย์เนเทศก์เพื่อขอเปลี่ยนคนไข้ที่ต้องดูแล แต่เมื่ออาจารย์เนเทศก์ถามถึงเหตุผล นางสาวนนุชก็อึดอัด ไม่กล้าบอก อาจารย์เนเทศก์จึงบอกกับนนุชว่าทุกคนจะได้คนไข้ที่มีอาการหนักเหมือนกันเพราะคนไข้เหล่านี้ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ นางสาวพันธ์ทิพย์ได้ยื่นที่นนุชพูดกับอาจารย์เนเทศก์จึงเดินเข้าไปบอกกับนนุชว่ามีอะไรให้ช่วยเหลือก็ขอให้บอก นางสาวพันธ์ทิพย์ยินดีช่วยเหลือ

ช่วงเวลาพักกลางวัน ขณะที่นักศึกษาทุกคนรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้วก็กลับมานั่งพักในบริเวณโต๊ะเขียนหนังสือที่ทางพยาบาลเวรจัดให้ ญาติของนายสมเกียรติเดินตรงมายังนางสาวนนุช บอกว่านายสมเกียรติปีสวาระเลขขอให้นางสาวนนุชไปช่วยคนเปลี่ยนกางเกงให้นายสมเกียรติด้วย นางสาวนนุชพูดด้วยน้ำเสียงไม่พอใจว่า “เดี๋ยวจะตามไป” แต่พอญาติของนายสมเกียรติเดินกลับไป นางสาวนนุชก็พูดว่า “เรื่องอะไรจะไปทำ ยังไม่หมดเวลาพักเที่ยงเลย นางสาวพันธ์ทิพย์ ได้ยินดังนั้นจึงอาสาไปทำความสะอาดให้นายสมเกียรติแทน ขณะที่นางสาวพันธ์ทิพย์กำลังเปลี่ยนกางเกงให้นายสมเกียรติอยู่นั้น นางสาวนนุชก็ได้ตามมาเธอสั่งเกตเห็นว่านางสาวพันธ์ทิพย์ ทำด้วยความเต็มใจ ใจหน้ายิ้มแย้ม ไม่มีท่าที่รังเกียจซึ่งตรงข้ามกับเธอ เมื่อทำความสะอาดให้นายสมเกียรติเรียบร้อยแล้ว นางสาวนนุชก็ถามนางสาวพันธ์ทิพย์ว่าทำไมถึงทำการพยาบาลผู้ป่วยได้เป็นอย่างดี นางสาวพันธ์ทิพย์ก็ตอบนางสาวนนุชด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มว่า อาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ฉันรัก ดังนั้นการที่เธอให้การพยาบาลจึงเป็นการทำงานที่มีความสุข เพราะได้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน นางสาวนนุชได้ฟังดังนั้นจึงคิดได้และตีความกับตัวเองว่าจะ เป็นพยาบาลที่ดีให้ได้

ครั้งที่ 4

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล

ชื่อกิจกรรม	เสียดังกล่าวคิดเชื้อโรค
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านการปฏิบัติการพยาบาล
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	1. เอกสารเรื่อง “เสียดังกล่าวคิดเชื้อโรค” 2. กระดาษ A4

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้จากนั้นนำเข้าสู่

กิจกรรม

2. ขั้นมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยเสนอเนื้อหาเรื่อง “เสียดังกล่าวคิดเชื้อโรค” พร้อมทั้งตั้งประเด็นในการอภิปรายให้นักศึกษาพยาบาล พร้อมทั้งแบ่งนักศึกษาพยาบาลออกเป็น 2 กลุ่ม

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

นักศึกษาพยาบาลวิเคราะห์ถึงประโยชน์, ข้อคิดที่ได้รับ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

4. ขั้นสรุป

ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการอภิปรายจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

- สังเกตจากการให้ความร่วมมือ, ความสนใจในการทำกิจกรรม
- สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปผล

เอกสารใช้อธิบาย เรื่อง เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค

ภายในศีกอาศุรกรรม โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง นางสาววนิดา นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ชั้นฝึกปฏิบัติงานได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยชื่อ นางแจ่มจันทร์ อายุ 40 ปี ป่วยด้วยโรควัณโรคปอดระยะแพร่กระจายเชื้อพักอยู่ที่ห้องแยกโรค (Isolate Room) นางสาววนิดา กลัวว่าจะติดเชื้อโรคจากนางแจ่มจันทร์จึงไปพบอาจารย์นิเทศก์เพื่อขอเปลี่ยนผู้ป่วยรายใหม่ อาจารย์นิเทศก์ถามถึงสาเหตุของการขอเปลี่ยนผู้ป่วย นางสาววนิดาบอกว่าตนเองรู้สึกเหมือนจะเป็นไข้ แต่ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติงานตนได้ทานยาแก้ไขมาแล้ว อาจารย์นิเทศก์บอกว่าให้รอดูอาการสักพัก ถ้าไม่ดีขึ้นขอให้บอก ผู้ป่วยรายอื่นอาการคงจะหนักกว่านี้ นางสาววนิดาจึงจำเป็นต้องดูแลผู้ป่วยอย่างไม่เต็มใจนัก นางสาววนิดา พยายามไม่เข้าไปใกล้ผู้ป่วยปล่อยให้นางแจ่มจันทร์ดูแลตนเอง ถ้านักศึกษาเป็นนางสาววนิดา นักศึกษาจะปฏิบัติตนในการให้การพยาบาลแก่นางแจ่มจันทร์อย่างไร จึงจะไม่ติดเชื้อโรค

ครั้งที่ 5

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการพยาบาล

ชื่อกิจกรรม	อารมณ์เป็นเหตุ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลบรรยากาศในด้านการปฏิบัติการพยาบาล
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	1. เฉากผู้ป่วย 2. อุปกรณ์เช็ดตัว 3. อุปกรณ์ทำแผล 4. เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “อารมณ์เป็นเหตุ”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้และแจกเนื้อหาสถานการณ์จำลองที่นำมาหลังจากนั้นให้นักศึกษาพยาบาลช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท
2. ขั้นมีส่วนร่วม
นักศึกษาพยาบาลแสดงบทบาทไปตามเหตุการณ์ที่เตรียมไว้
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลได้ทบทวนและวิเคราะห์ถึงข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองโดยเน้นที่เนื้อหาของเรื่อง
4. ขั้นสรุป
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลได้สรุปร่วมกันถึงข้อคิดและประโยชน์จากสถานการณ์จำลอง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงบทบาท, ความร่วมมือในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะ และอภิปราย

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง อารมณ์เป็นเหตุ

ตึกอาชุรกรรมหญิง (พิเศษ) โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

- บรรยาย : นางสาวชุติมา นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ได้รับมอบหมายให้ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในตึกนี้เพียงคนเดียว ขอคนไข้ตึกนี้ 20 คน พยาบาลเวรได้มอบหมายให้นางสาวชุติมาดูแลคนไข้ชื่อ นางสาวสมหมาย ซึ่งป่วยด้วยโรคเบาหวานและมีแผลที่เท้าข้างขวา เนื่องจากไปเหยียบโดนเศษแก้วโคลที่นางสมหมายไม่รู้สีก้าว เพราะทำราเมื่อรับเวรจากพยาบาลเสร็จแล้ว นางสาวชุติมาก็ตรงไปยังห้องของนางสมหมาย
- ชุติมา : สวัสดีค่ะ คุณสมหมาย คิฉันชื่อ ชุติมา เป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 วันนี้ได้รับมอบหมายให้มาดูแลคุณค่ะ ก่อนอื่นคิฉันจะเช็ดตัวให้ก่อนนะคะ (นางสาวชุติมาเตรียมอุปกรณ์ในการเช็ดตัวเสร็จ ก็ปีคมาน)
- ญาติของนางสมหมาย : ไม่ต้องหรอกเดี๋ยวจิฉันจะไปเรียกพยาบาลมาทำแผลเอง
- ชุติมา : ได้ยินญาติคุณสมหมายพูด แต่ก็พยายามระงับอารมณ์ไว้
- ญาติของนางสมหมาย : นี่เธอรู้หรือเปล่านั้นคนไข้มีแผลที่เท้านะ แล้วแผลก็ห้ามโดนน้ำด้วย
- ชุติมา : ทราบแล้วค่ะ คิฉันจะไม่ให้แผลโดนน้ำ แล้วพอเช็ดตัวเสร็จคิฉันจะทำแผลให้
- ญาติของนางสมหมาย : ไม่ต้องหรอกเดี๋ยวจิฉันจะไปเรียกพยาบาลมาทำแผลเอง
- ชุติมา : หนูได้เรียนทั้งทฤษฎี และฝึกปฏิบัติมาแล้วนะคะแผลที่เท้าที่หนูทำได้ค่ะ
- บรรยาย : ญาติของนางสมหมายไม่สนใจในคำพูดของนางสาวชุติมา เดินไปที่เคาน์เตอร์พยาบาล และขอให้พยาบาลเวรมาทำแผลให้นางสมหมาย พยาบาลเวรจึงเดินมาที่ห้องนางสมหมาย
- พยาบาลเวร : คิฉันขอชี้แจงเรื่องการทำให้นักศึกษาพยาบาลทำแผลนะคะ นักศึกษาทุกคนที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานได้เรียนในภาคทฤษฎีเรื่องเหล่านี้มาหมดแล้ว ขอให้เลิกกังวลได้ นักศึกษาพยาบาลมีความรู้ความสามารถทุกคน

ญาติของนางสมหมาย : ค้างขอโทษด้วยค่ะ (หันไปทางนางสาวชุติมา) ฉันค้างขอโทษหนูด้วย
จริง ๆ นะ แล้วยังต้องขอโทษอีกมาก ๆ ด้วยที่มาดูแลคุณสมหมาย
นางสาวชุติมา : ยินดีค่ะ

ครั้งที่ 6

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการพยาบาล

ชื่อกิจกรรม	พยาบาลดีเด่น
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการพยาบาล
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	เอกสาร ใข้อภิปราย เรื่อง “พยาบาลดีเด่น”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์การเรียนรู้และนำเข้าสู่กิจกรรม
2. ขั้นมีส่วนร่วม
ผู้วิจัยเสนอเนื้อหากรณีตัวอย่างเรื่อง “พยาบาลดีเด่น” ให้นักศึกษาพยาบาลพร้อมทั้งให้นักศึกษาอภิปรายร่วมกัน
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลร่วมกันวิเคราะห์ถึงประโยชน์และข้อคิดที่ได้รับพร้อมทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระหว่างเพื่อนนักศึกษา
4. ขั้นสรุป
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลสรุปข้อคิดที่ได้รับจากกรณีตัวอย่างจากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการให้ความร่วมมือ, ความสนใจในการทำกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปผล

เอกสารใช้อภิปราย เรื่อง พยาบาลดีเด่น

ตึกศัลยกรรมหญิง โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง นางสาวพอพิศ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ได้รับมอบหมายให้ดูแลผู้ป่วยชื่อ นางซูใจ อายุ 37 ปี ประสบอุบัติเหตุถูกรถจักรยานยนต์ชนมีแผลที่แขนขวาและขาข้างซ้ายมีแผลโดนกระดูกบาดลึก เสียเลือดมาก พยาบาลเวรส่งเวรให้ นางสาวพอพิศ สังเกตว่าที่ผ้าพันแผลมีเลือดซึมมาน้อยเพียงใด ให้ตรวจวัดสัญญาณชีพทุก 1 ชั่วโมง นางสาวพอพิศได้เข้าไปดูแลนางซูใจ ตรวจวัดสัญญาณชีพพบว่าปกติดี บาดแผลก็ไม่มีเลือดซึม ถึงแม้อาการของนางซูใจจะเป็นปกติแล้ว นางสาวพอพิศก็ยังคงตรวจวัดสัญญาณชีพ (Vital Sign) ตลอดทุก 1 ชั่วโมง ตรงข้ามกับนางสาวชื่นชม ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลนางปิยะพร ซึ่งเพิ่งออกจากห้องผ่าตัดนางปิยะพรป่วยด้วยโรคไตตั้งอีกเสบ พยาบาลเวรส่งเวรให้นางสาวชื่นชม วัดสัญญาณชีพทุก 1 ชั่วโมง ในครั้งแรกที่นางสาวชื่นชมตรวจวัดสัญญาณชีพของนางปิยะพรพบว่าปกติดี และ 1 ชั่วโมงหลังจากนั้นสัญญาณชีพก็ยังคงเป็นปกติดีดังนั้น นางสาวชื่นชมจึงไม่ได้ตรวจวัดสัญญาณชีพในชั่วโมงถัดไป ผลปรากฏว่าในชั่วโมงที่ 2 หลังจากออกห้องผ่าตัดนางปิยะพรมีไข้สูงหนาวสั่น และมีอาการปวดแผลบ้างเล็กน้อย กว่านางสาวชื่นชมจะรายงานให้พยาบาลเวรทราบนางปิยะพรก็มีไข้สูงมากแล้ว แต่พยาบาลเวรก็สามารถให้การพยาบาลนางปิยะพรได้อย่างรวดเร็ว จนไข้ลดและไม่มีอาการปวดแผลจากเหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้พยาบาลเวรต้องเรียกนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานทุกคนมาพบเพื่อทำความเข้าใจถึงการทำงานบนตึกผู้ป่วยว่าเมื่อพบปัญหาในการปฏิบัติงานให้รีบแจ้งให้พยาบาลเวรหรืออาจารย์นิเทศก์ทราบทันทีเพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือผู้ป่วยได้ทัน

ครั้งที่ 7

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการพยาบาล

ชื่อกิจกรรม	พยาบาลในอุดมคติ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านบรรยากาศในการปฏิบัติการพยาบาล
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	เอกสารเรื่อง “พยาบาลในอุดมคติ”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้
2. ขั้นมีส่วนร่วม
ผู้วิจัยเสนอเนื้อเรื่อง “พยาบาลในอุดมคติ” พร้อมทั้งตั้งประเด็นให้นักศึกษาพยาบาลได้
ร่วมกันอภิปราย
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาล ได้ร่วมกันวิเคราะห์แสดงความคิดเห็นถึงข้อคิดและประโยชน์
ที่ได้รับจากการอภิปราย
4. ขั้นสรุป
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลสรุปข้อคิดและสาระที่ได้จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปผล

เอกสารใช้อภิปราย

เรื่อง พยาบาลในอุดมคติ

นางสาวนิดาวรรณ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยพยาบาลแห่งหนึ่ง ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในตึกคลอดในวันแรกของการฝึกปฏิบัติงาน นางสาวนิดาวรรณ ได้รับมอบหมายให้ช่วยในห้องคลอด พยาบาลเวรก็คอยให้คำแนะนำแก่นางสาวนิดาวรรณถึงวิธีการฟังเสียงทารกในครรภ์, การจับ Contraction, การตรวจปากมดลูก ซึ่งพยาบาลเวรคนนี้ให้คำแนะนำอย่างยินดีและเต็มใจ บางครั้ง นางสาวนิดาวรรณทำอะไรด้วยความประหม่า พยาบาลเวรคนนี้ก็ทำให้กำลังใจและไม่เคยดุเลยแม้แต่น้อย เข้าวันต่อมา นางสาวนิดาวรรณได้รับมอบหมายให้ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในห้องเด็กอ่อน (Nursery) พยาบาลเวรที่ห้องเด็กอ่อนแสดงท่าทีหงุดหงิดรำคาญเมื่อเห็นว่านักศึกษาพยาบาลจะมาขึ้นฝึกปฏิบัติงานในแผนกของตนเอง พยาบาลเวรบอกกับนางสาวนิดาวรรณและเพื่อน ๆ ว่าห้ามทำอะไรนอกเหนือจากคำสั่งของเธอ เพราะเธอคงจะรำคาญใจ ไม่ไหวแน่ ถ้านักศึกษาทำอะไรผิด ๆ ไป การฝึกปฏิบัติงานในวันนี้ของนางสาวนิดาวรรณและเพื่อนจึงเป็นเพียงการขึ้นมาสังเกตการณ์ (Observation) เท่านั้นเพราะพยาบาลเวรคนนี้ไม่อนุญาตให้นักศึกษาพยาบาลได้ฝึกอะไรเลย เพราะเธอกลัวจะต้องรำคาญใจ

จากสถานการณ์ข้างต้น นักศึกษาจะเห็นว่าพยาบาลเวรทั้งสองคนมีความแตกต่างกันมาก จงอภิปรายว่า การจะเป็นพยาบาลที่ดีในความหมาย, ในอุดมคติของท่านควรเป็นอย่างไร

ครั้งที่ 8

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

ชื่อกิจกรรม	บริการที่ประทับใจ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	1. เติงผู้ป่วย 2. พรอทวักไซ้ 3. เครื่องวัดความดันโลหิต 4. เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “บริการที่ประทับใจ”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลอง เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้และแจกเนื้อเรื่องสถานการณ์จำลอง จากนั้นผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลช่วยกันเลือกผู้แสดงบทบาท

2. ขั้นมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลแสดงบทบาทไปตามเหตุการณ์ที่เตรียมไว้

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลร่วมกันวิเคราะห์ถึงข้อคิด และประโยชน์ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง

4. ขั้นสรุป

นักศึกษาพยาบาลสรุปถึงข้อคิด, ประโยชน์ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลองจากนั้นผู้วิจัย

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือของนักศึกษาพยาบาล
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปราย สรุป

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง บริการที่ประทับใจ

- บรรยาย : ที่แผนกกุมารเวช โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง เป็นช่วงที่มีนักศึกษาพยาบาลชั้นฝึกปฏิบัติงาน
- ฉากที่ 1 : หัวหน้าตึกเรียกพยาบาลทุกคนมาประชุมเพื่อคัดเลือกบุคคลไปรับการฝึกอบรมเฉพาะทางเกี่ยวกับการพยาบาลเด็กโรคเลือด
- หัวหน้าตึก : ตามที่ทางโรงพยาบาลของเราได้มีโครงการให้พยาบาลในแผนกของเราไปรับการฝึกอบรมเฉพาะทางในการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคเลือดนั้น ดิฉันก็ได้แจ้งให้ทุกคนทราบเพื่อการคัดเลือกไปแล้วเมื่อสัปดาห์ก่อน ในวันนี้จะขอให้ทุกคนนำรายชื่อผู้ที่เหมาะสมเขียนลงในกระดาษแล้วดิฉันจะถือเสียงข้างมากเป็นผลตัดสิน
- บรรยาย : พยาบาลแผนกนี้รวมหัวหน้าตึกแล้วมี 7 คน เมื่อแกะรายชื่อออกปรากฏว่ามีดีเป็นเอกฉันท์ 6 เสียงเลือก นลินี
- หัวหน้าตึก : ดิฉันขอแสดงความยินดีกับคุณนลินีด้วยนะคะที่ผลการคัดเลือกครั้งนี้เป็นเอกฉันท์ ดิฉันคิดว่าทุกคนคงมีเหตุผลคล้ายกัน ใครจะเป็นตัวแทนพูดถึงเหตุผลครั้งนี้บ้างคะ
- ชุตินา : ดิฉันขอเป็นตัวแทนเพื่อนร่วมงานทุกคนบอกถึงเหตุผลที่เลือกคุณนลินีค่ะ คุณนลินีเป็นคนมีความรับผิดชอบในการทำงานสูง. สุขุมและใจเย็น อีกประการที่สำคัญคือคุณนลินี มีประสบการณ์ในการดูแลเด็กมา 4-5 ปี พวกเราคิดว่าคุณนลินีเป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดในแผนกของเรา
- นลินี : ดิฉันขอขอบคุณทุกท่านมากค่ะ ดิฉันจะพยายามทำหน้าที่นี้ให้ดีที่สุดไม่ให้ทุกท่านผิดหวัง
- หัวหน้าตึก : โอกาสที่พวกเราทุกคนจะได้รับอย่างนลินีมีอีกมาก ขอให้พวกเราทุกคนตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด

ครั้งที่ 9

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

ชื่อกิจกรรม	รางวัลของคนทำงาน
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	เอกสารใช้อภิปรายเรื่อง “รางวัลของคนทำงาน”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคกรณีตัวอย่างเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้

2. ขั้นมีส่วนร่วม

ผู้วิจัยเสนอกรณีตัวอย่างเรื่อง “รางวัลของคนทำงาน” ให้นักศึกษาพยาบาลพร้อมตั้งประเด็นให้นักศึกษาพยาบาลได้อภิปรายร่วมกัน

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล

ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลได้ร่วมกันวิเคราะห์ถึงข้อคิดเห็นและสาระประโยชน์ที่ได้รับจากกรณีตัวอย่าง

รับจากกรณีตัวอย่าง

4. ขั้นสรุป

นักศึกษาพยาบาลสรุปถึงสิ่งที่ได้และประโยชน์จากกรณีตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยสรุป

เพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สัมผัสจากความสนใจและความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม
2. สัมผัสจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปผล

เอกสารให้อภิปราย เรื่อง รางวัลของคนทำงาน

นางสาว จิตินันท์ เป็นพยาบาลประจำตึกอายุรกรรมหญิง ทำงานด้วยความขยันขันแข็ง อดทนและมีความเสียสละ นางสาวจิตินันท์ให้การปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ป่วยทุกคนเสมอภาคกัน ทำให้นางสาวจิตินันท์เป็นที่รักของผู้ป่วย, ญาติผู้ป่วยและเพื่อนร่วมงาน นางสาวปริญดาเป็นพยาบาลประจำตึกอายุรกรรมหญิงเช่นกัน นางสาวปริญดาเป็นคนใจร้อน ทำงานไม่เรียบร้อย และไม่ชอบที่จะตอบคำถามของผู้ป่วยและญาติ แต่นางสาวปริญดาจะเป็นผู้ที่ชอบเข้าฟังการประชุมวิชาการอย่างสม่ำเสมอได้ขาด นางสาวจิตินันท์นั้นจะเข้าฟังประชุมวิชาการเมื่อหัวหน้าตึกจัดให้ เมื่อมีโครงการคัดเลือกพยาบาลประจำตึกให้ไปอบรมการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน ทั้งจิตินันท์และปริญดา ต่างก็หวังจะได้ไป แต่ผู้ที่จะได้คือหัวหน้าตึก เมื่อผลออกมาให้นางสาวจิตินันท์ได้เป็นผู้ไปรับการอบรม นางสาวปริญดา จึงไม่พอใจและมาถามเหตุผลจากหัวหน้าตึก หัวหน้าตึกให้เหตุผลว่า เพราะจิตินันท์เป็นคนทำงานดี มีความสม่ำเสมอและเป็นคนพูดจาดี ใจเย็น ซึ่งตรงข้ามกับปริญดา ที่ใจร้อนและมักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อมีญาติผู้ป่วยมาซักถามอาการ นางสาวปริญดายอมรับว่า ที่หัวหน้าตึกพูดมาเป็นจริง หัวหน้าตึกจึงพูดให้กำลังใจแก่ปริญดาว่า โอกาสจะไปฝึกอบรมไม่ได้มี ครั้งเดียว ขอให้ปริญดาปรับปรุงตัว เชื่อว่าสักวัน “รางวัลของคนทำงาน” คงต้องเป็นของปริญดา

ครั้งที่ 10

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

ชื่อกิจกรรม	ความสำเร็จ
จุดมุ่งหมาย	เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
เวลา	45 นาที
อุปกรณ์	เอกสารเรื่อง “ความสำเร็จ”

วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ
ผู้วิจัยนำเข้าสู่กิจกรรมพร้อมทั้งบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาล
เรียนรู้
2. ขั้นมีส่วนร่วม
ผู้วิจัยเสนอเอกสารเรื่อง “ความสำเร็จ” พร้อมทั้งตั้งประเด็นปัญหาให้นักศึกษาพยาบาล
ได้อภิปรายร่วมกัน
3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์ถึงข้อคิดที่ได้รับจากการอภิปราย
4. ขั้นสรุป
ผู้วิจัยให้นักศึกษาสรุปร่วมกันถึงข้อคิดและประโยชน์ที่ได้รับจากการอภิปรายจากนั้น
ผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจ, ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปผล

เอกสารข้ออภิปราย

เรื่อง ความสำเร็จ

นางสาวชนิษฐา อายุ 28 ปี ตำแหน่งพยาบาลประจำตึกคลอดสามัญเป็นคนตั้งใจทำงาน ใจเย็น มีน้ำใจกับเพื่อนร่วมงานและญาติผู้ป่วย นางสาวชนิษฐาเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ต่อมา ชนิษฐาสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งด้วยความที่เป็น คนขี้เกรงใจ นางสาวชนิษฐาจึงคิดจะลาออกเพราะช่วงเวลาที่เรียนนั้นจะไปรบกวนกับตารางเวร ของผู้อื่น เมื่อนางสาวชนิษฐานำเรื่องไปปรึกษากับหัวหน้าตึก หัวหน้าตึกบอกว่าเป็นนโยบายของ ทางโรงพยาบาลที่สนับสนุนให้พยาบาลได้รับการศึกษาต่อ จะพยายามจัดตารางเวรให้นางสาว ชนิษฐาเรียนได้โดยไม่มีปัญหา

หลังจากนั้น 2 ปี นางสาวชนิษฐาจบการศึกษา ยังคงปฏิบัติงานที่ตึกเดิมตลอดเวลา 2 ปี นางสาวชนิษฐาทำงานได้โดยไม่มีข้อบกพร่อง ยังคงทำงานด้วยความตั้งใจ ขยันและอดทน ต่อมา ทางโรงพยาบาลได้ทำการขยายตึกใหม่ จึงได้มีการคัดเลือกหัวหน้าตึกคนใหม่ ถ้าท่านเป็นบุคคลที่มี สิทธิเลือกตำแหน่งหัวหน้าตึกคนใหม่นี้ ท่านจะเลือกนางสาวชนิษฐาหรือไม่? เพราะเหตุใด

ครั้งที่ 11

ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

- ชื่อกิจกรรม สิ่งที่ภาคภูมิใจ
- จุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลด้านความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
- เวลา 45 นาที
- อุปกรณ์ 1. เตียงผู้ป่วย
2. ถาดอาหาร
3. อุปกรณ์ทำแผล
4. เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “สิ่งที่ภาคภูมิใจ”
- วิธีดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้เทคนิคสถานการณ์จำลองเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้
1. ขั้นเตรียมการ
ผู้วิจัยบอกถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้และให้นักศึกษาพยาบาลคัดเลือกผู้แสดงบทบาทตามเหตุการณ์ในสถานการณ์จำลอง
 2. ขั้นมีส่วนร่วม
นักศึกษาพยาบาลแสดงบทบาทตามเหตุการณ์ในสถานการณ์จำลอง
 3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปรายผล
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลร่วมกันวิเคราะห์ถึงข้อคิดหรือประโยชน์ที่ได้รับจากสถานการณ์จำลอง
 4. ขั้นสรุป
ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาลสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
- การประเมินผล
1. สังเกตความสนใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม
 2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปผล

เอกสารสถานการณ์จำลอง

เรื่อง สิ่งทีภาคภูมิใจ

- บรรยาย : ตึกอายุกรรมหญิงโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง นางสาวพรณี พยาบาลเวร ซึ่งจบการศึกษามาแล้ว 2 ปี ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความขยันขันแข็ง รับผิดชอบงานและตรงต่อเวลา นางสาวอุบลวรรณ พยาบาลเวร จบการศึกษามาแล้ว 3 ปี ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความขยัน อดทน แต่นางสาวอุบลวรรณมีข้อเสียอยู่ประการหนึ่งคือ มาสายเป็นประจำ ทั้งสองคนทำงานในตึกเดียวกัน ต่อมาทางโรงพยาบาลได้จัดสัปดาห์วิชาการขึ้น ให้แต่ละแผนกคัดเลือกตัวแทนเข้าฟังสัมมนาวิชาการครั้งนี้
- อุบลวรรณ : พี่เชื่อว่าหัวหน้าตึกต้องเลือกพี่ไปฟังวิชาการครั้งนี้แน่ ๆ เลย น้องพรณีคิดว่ายังไง
- พรณี : คงจะเป็นอย่างนั้นแหละค่ะ แล้วพี่อยากไปฟังวิชาการหรือเปล่าคะ
- บรรยาย : ขณะที่ทั้งสองคนสนทนากันอยู่นั้น บังเอิญรองหัวหน้าตึกได้ยื่นพอดี้จึงนำเรื่องนี้ไปปรึกษาหัวหน้าตึก ซึ่งหัวหน้าตึกได้บอกกับรองหัวหน้าตึกว่าได้คัดเลือกตัวบุคคลไว้แล้วและไม่ใช่อุบลวรรณอย่างแน่นอน เมื่อถึงวันที่จะบอกว่าใครจะไปได้ไปฟังวิชาการครั้งนี้
- หัวหน้าตึก : การจัดสัมมนาวิชาการครั้งนี้ บุคคลที่ถูกคัดเลือกจะต้องมีคุณสมบัติประการหนึ่งที่สำคัญที่สุดคือ “การตรงต่อเวลา” เพราะในการสัมมนาครั้งนี้จะมีผู้ทรงคุณวุฒิจากหลาย ๆ โรงพยาบาลมาให้ความรู้กับพวกเรา และคนที่ได้รับการคัดเลือกครั้งนี้ ก็คือ พรณี
- อุบลวรรณ : พี่ขอแสดงความยินดีอย่างจริงใจนะ น้องพรณีเหมาะสมที่สุดแล้วละ
- พรณี : ขอบคุณทุกท่านมากค่ะ หนูจะตั้งใจทำหน้าที่ให้ดีที่สุดเพราะสัปดาห์วิชาการปีนี้จะจัดขึ้นเพียงครั้งเดียว หนูรู้สึกภูมิใจมาก ๆ เลยค่ะ

ครั้งที่ 12

ปัจฉิมนิเทศ

ชื่อกิจกรรม หมวดศึกษา

จุดมุ่งหมาย 1. เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาล ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาล นำข้อคิดที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ไปปรับใช้
ให้เหมาะสมกับตนเอง

เวลา 45 นาที

อุปกรณ์ -

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยสอบถามความรู้สึกของนักศึกษาพยาบาลหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. ผู้วิจัยให้นักศึกษาพยาบาล ได้อภิปราย และสรุปร่วมกันถึงผลที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มและนำข้อคิดที่ได้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง จากนั้นผู้วิจัยสรุปเพิ่มเติม
3. ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณนักศึกษาพยาบาลและกล่าวปิดการทดลอง

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจของนักศึกษาพยาบาล
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น การอภิปรายและสรุปผล

